



**LUNDS**  
UNIVERSITET

## **Odlad motståndskraft**

*Urban odling som ett verktyg för resiliens?*

Författare: Maja Levin

Kandidatuppsats samhällsgeografi 15 hp

SGEL36, VT 23

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi

Handledare: Mirek Dymitrow

## Abstract

The highly increased food prices in 2022–2023 are one of many crises that have and will affect different parts of the world on local bases. This prompts the need to strengthen resilience for humans to ease the negative effects and be able to bounce back from these critical events. Urban agriculture could be a way. Using the Swedish municipality of Malmö as a case study, the aim of this thesis is to examine the role of urban agriculture for urban resilience. This is done by using communicative planning as a way of contextualizing the topic. The work has been executed using a survey with Malmö's inhabitants, an interview with a local organization that practices urban agriculture, as well as document analysis of municipal planning documents. The results show that there is an interest from the inhabitants for the practice. Together with the open definitions and focus on involving the inhabitants that pervade the documents these could be significant prerequisites for urban agriculture to be used as a tool for resilience in Malmö. These results contributes to the previously unexamined field of urban agriculture, resilience and communicative planning together and opens up for further research of the field.

Keywords: urban agriculture; communicative planning; resilience; Malmö stad; urban planning

## Innehållsförteckning

1	Introduktion .....	4
1.1	Syfte och frågeställning .....	5
2	Bakgrund .....	6
2.1	Omvärldsläget och matkrisen .....	6
2.2	Urban odling .....	7
2.3	Säkra urbana matsystem och livsmedelsresiliens .....	8
2.4	Malmö som (odlings)stad .....	8
3	Avgränsningar .....	9
3.1	Urban odling .....	10
3.1.1	Urban odling i en svensk kontext .....	10
3.2	Malmö stad .....	11
4	Disposition .....	12
5	Tidigare forskning .....	12
5.1	Urban odling och kommunikativ planering .....	12
5.2	Urban odling och resiliens .....	13
5.3	Resiliens och kommunikativ planering .....	14
5.4	Sammanfattning .....	15
6	Teoretiskt ramverk .....	15
6.1	Kommunikativ planering .....	16
6.2	Resiliens .....	18
6.3	Sammanfattning .....	19
7	Metodologi .....	20
7.1	Dokumentanalys .....	20
7.2	Frågeformulär .....	21
7.3	Intervju .....	23
7.4	Koppling till forskningsfrågorna .....	25
7.5	Etik .....	26
7.6	Sammanfattning .....	26
8	Resultat och analys .....	27
8.1	Invånarnas intresse av urban odling .....	27
8.1.1	Inkludering av invånare i planeringen .....	28
8.2	Skildring av urban odling i plandokument .....	30
8.3	Förutsättningar för att urban odling ska kunna bidra till Malmös resiliens .....	33
8.4	Hinder för resiliens .....	35
9	Diskussion .....	36
9.1	Framställning i plandokument .....	36

9.2	Inkludering av invånarna.....	37
9.3	Förutsättningar för resiliens.....	38
10	Slutsats.....	39
10.1	Intresse av urban odling hos Malmö stads invånare.....	40
10.2	Skildring av urban odling i Malmö stads plandokument.....	40
10.3	Förutsättningar för att urban odling ska kunna bidra till Malmö stads resiliens .....	41
10.4	Sammanfattning.....	41
11	Referenslista .....	43
12	Figurförteckning.....	47
	Bilagor.....	48

# 1 Introduktion

Åren 2022 till 2023 har präglats av ett flertal kriser. Det råder osäkerhet i Europa på grund av Rysslands invasion av Ukraina som lett till ett krig som hela världen påverkas av. Samtidigt har detta inneburit snabbt stigande matpriser som skakar om vardagen för många. Det som händer är globala kriser som synliggörs på lokal nivå. Det är inte bara nutiden som drabbas av kriser, utan de väntas också inträffa i framtiden; kanske likadana eller liknande, eller helt andra kriser som präglas av den klimatförändring som genomsyrar samhällen över hela jorden. Det råder ett stort behov av handling för att få bukt med dessa kriser, något som kan göra samhället mer resiliert, alltså motståndskraftigt eller återhämtningsbart, för dagens och morgondagens kritiska situationer. En universal lösning för att stoppa dessa utmaningar må vara långt borta, men det betyder inte att ingripande på ett lokalt plan inte är nödvändigt. Kan de konsekvenser som de globala kriserna har på den lokala skalan med rätt ingripande mildras så att den lokala befolkningen inte drabbas lika hårt? Kan det också fungera i förebyggande syfte så att motståndskraften i samhället blir starkare mot just dessa övergripande kritiska händelser? Dessa frågor väcker intresset att undersöka ingripanden som kan göras och som kan hjälpa till i arbetet med resiliens på lokal nivå i samhället.

Samtidigt som åtskilliga kriser världen över gör sig synliga i media och genomtränger människors sinnen med osäkerhet och rädsla så fortsätter vardagen på andra sätt. Vid sidan om nyheterna om klimatkatastrofer, krig och höjda matpriser skildrar medierna också det ökade intresset av matodling i städer – urban odling. Det är en praktik som funnits sedan urminnes tider, men som blir mer och mer relevant inte bara i överlevnadssyfte. Idag ses urban odling även som ett rekreativt fritidsintresse eller en social aktivitet (Taguchi & Santini 2019; Kennard & Bamford 2020).

En fascinerande tanke är hur dessa vitt skilda aspekter kan kopplas ihop med varandra och bidra till något positivt för lokalsamhället: Att något som är ett intresse hos allmänheten skulle kunna förenas med ett omfattande arbete för att stärka resiliensen i en hel kommun, och verka just som en åtgärd som kan stärka den lokala arenans motståndskraft och återhämtningsförmåga (Jabareen 2015). Men tanken slutar inte där, utan fortsätter vidare till de planeringsideal som är grund för all utveckling i samhället, och vilka förutsättningar ett planeringsideal kan bidra med i arbetet. Kommunikativ planering är ett sådant ideal som öppnar upp för att allmänhetens röst ska höras och inkluderas (Davoudi 2017) och möjliggör för att intressen som urban odling ska

kunna utvecklas till att få en samhällsutvecklande roll. Urban odling, resiliens och kommunikativ planering är aspekter som inte tidigare tagits upp tillsammans i forskningen vilket bäddar för nya och intressanta framgångar för forskningsläget.

### 1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med detta examensarbete har utformats med utgångspunkt i den aktuella matkrisen och vetenskapen om att framtida kritiska situationer kan innebära stora samhälleliga effekter, inte bara på en global, utan även på lokal nivå i en kommun. För att skapa kommunal motståndskraft mot dessa kriser är ingripande i situationerna vitala. Vid valet av lämpliga verktyg behöver deras funktion först undersökas, gärna platsspecifikt där de sedan har möjlighet att implementeras. Därmed är syftet för uppsatsen att analysera rollen som urban odling har för Malmö stads resiliens. För att göra analysen mer kontextualiserad görs detta utifrån konceptet *kommunikativ planering*, dvs. ett planeringsideal med inriktning på delaktighet av invånarna.

Baserat på syftet har tre forskningsfrågor utformats:

1. *Vilket intresse finns det av urban odling hos invånarna i Malmö stad?*
2. *Hur skildras urban odling i stadens plandokument?*
3. *Utifrån fråga 1 och 2, vilka förutsättningar finns det för att urban odling ska kunna bidra till Malmö stads resiliens?*

De första två frågorna är av deskriptiv karaktär och besvaras för att få en översiktlig förståelse av vilket intresse som finns av urban odling hos invånarna i Malmö respektive hur ämnet urban odling skildras i Malmö plandokument. Detta görs för att skapa en uppfattning om hur situationen kring urban odling ser ut i Malmö stad från två olika perspektiv. Det förstnämnda perspektivet behandlar invånarnas synvinkel. Denna utgår ifrån egna upplevelser och åsikter om ämnet och i vilken utsträckning det anses vara intressant. Denna fråga sätter åsiktsbaserad prägel på uppsatsen. Det andra perspektivet kompletterar det första genom att i motsats till föregående fråga i stället symbolisera den kommunala styrningens sida som i stället har en övergripande roll i samhällets utveckling. Denna infallsvinkel påverkas inte av upplevelser eller åsikter från enskilda personer utan reflekterar i stället hur samhället i stort styrs och i vilka

riktningar det strävar efter att ledas. Det ger därmed en inblick i vilket samhälle som kommunens styre vill uppnå med hjälp av diverse strategier.

Den tredje och mer omfattande frågan är av utredande karaktär. Den besvaras delvis med hjälp av svaren på fråga 1 och 2 men även med hjälp av nya analyser för att komma djupare in på ämnet och undersöka vilken roll som urban odling har i Malmö stad.

## 2 Bakgrund

I detta kapitel presenteras bakgrunden till uppsatsens syfte och frågeställningar, samt att uppsatsens relevans motiveras. Detta görs för att ge läsaren en lämplig bakgrundförståelse av ämnet i sig men även om andra faktorer som kan vara av nytta att veta för att skapa sammanhang vid läsning. Först presenteras omvärldsläget och matkrisen. Här kommer klimatkrisen, kriget i Europa och dess påverkan på matsystem och matsäkerhet att porträtteras. Fortsättningsvis definieras urban odling som begrepp och dess olika grenar inom begreppet beskrivs. Vidare beskrivs säkra urbana matsystem och vilken koppling det har till urban odling. Slutligen leds läsaren till sista delen av bakgrunden som skildrar Malmö som odlingsstad. Här presenteras undersökningens geografiska område samt bakgrundsfakta om staden och dess relation till odling.

### 2.1 Omvärldsläget och matkrisen

Under 2022/23 har det inträffat samhällsomvälvande händelser i Europa och klimatkrisen är ett konstaterat faktum. IPCC släppte en ny rapport i mars i år som slog fast att utsläppen av växthusgaser i världen har fortsatt att öka på grund av mänsklig aktivitet och konsumtion. Det finns redan exempel på platser runt om i världen där konsekvenser av detta har gjort sig synliga. Ett av dessa exempel är de globala klimatförändringar som har varit och är grund för skada på både människor och miljö. Sedan år 1850–1900 har medeltemperaturen på jorden ökat. Mellan 2011 och 2020 har denna ökning legat på 1,1 grader och studierna inför framtiden förklarar att gränsen vid 1,5 grader är en temperaturhöjning som kommer inträffa under detta århundrade. Det skildrar samtidigt den stora utmaningen i att hålla en höjning av temperaturen under 2 grader (IPCC 2023). Fortsättningsvis har även dessa klimatförändringar en påverkan på matsystemen (FAO 2015), alltså alla delar och aktiviteter gällande produktion och konsumtion av mat (OECD u.å.), i världen. Exempelvis kan det innebära nya sorters risker och problem för

mänskligheten genom att det skapar rubbningar av handelsflöden, livsmedelsmarknaden samt stabilitet i pris på mat (FAO 2015). Ett av de största hoten som klimatförändringarna för med sig för människor som bor i urbana områden är en minskad livsmedelssäkerhet (Díaz 2020).

Dagligen går det att läsa i tidningarna om Rysslands invasion av Ukraina (SvD 2023; Sydsvenskan 2023) som inleddes 2022 och det är en händelse som har lett till flera konsekvenser för Europa och världen. Ett aktuellt exempel är den nuvarande livsmedelskrisen. Denna kris har inte bara drabbat EU utan även resten av världen i de globala livsmedelsnätverken då Ukraina stått för stor export av de livsmedel som landet producerar genom jordbruket (EU 2023). Sverige är inte ett undantag bland länder som drabbats av matkrisen det senaste året. Med en ökning på drygt 20% har priserna för livsmedel höjts under 2022–2023 vilket är den högsta ökning som skett på så kort tid sedan 1950-talet. Några utstickande livsmedel är purjolök och blomkål som ökade med 80% (SCB 2023). Dessa händelser kan ses som exempel på att samhället har utvecklats till att ingå i ett storskaligt sammanhang i ett globaliserat nätverk av livsmedelstillförsel. Detta är en av många samhällsfunktioner som inte längre hålls inom nationens gränser utan sammanlänkas med andra funktioner på andra platser. Denna sammankoppling innebär i teorin att redundansen ökar, alltså att det skapas flera försörjningsvägar som kan fungera som alternativa sådana ifall att den huvudsakliga skulle krascha. I praktiken kan det däremot innebära en större risk för en störning som inträffar på en plats i stället sprider sig vidare till andra platser och skapar mer storskaliga och övergripande problem eller kriser (Johansson & Hassel 2016).

## 2.2 Urban odling

I engelskan finns begreppet “urban and peri-urban agriculture” som kan definieras som “practices that yield food and other outputs through agricultural production and related processes (transformation, distribution, marketing, recycling...), taking place on land and other spaces within cities and surrounding regions” (FAO 2023). Urban odling är alltså praktik av jordbruk i städer och peri-urban odling sker i områden runtom städer. Odlingen resulterar sedan i bland annat skörd av ätbara produkter. Det behöver inte enbart utföras på jordbruksmark utan kan även utföras på andra ställen i eller i anslutning till staden (FAO 2023). Exempelvis kan det handla om odling på tak eller odlingslott, hydroponisk (jordlös) odling eller odling i växthus (Kozai m.fl. 2016). Det finns även definitioner av begreppet urban agrikultur som innefattar hållning av boskap i lantbrukssyfte i städerna (Poggi m.fl. 2021).



Urban odling kan utövas på olika sätt och därför finns det olika grenar inom begreppet. Å ena sidan ligger fokus på odling på hushållsnivå och å andra sidan kan den också ske i kommersiellt syfte (Singh m.fl. 2008). På hushållsnivå har det under lång tid varit vanligt att använda sig av urban odling för att bidra till eller delvis försörja den egna matkonsumtionen i världens länder under utveckling. Även om urban odling har blivit allt vanligare i syftet att stärka tillgången på mat även i utvecklade länder är det däremot vanligare att utöva praktiken i rekreationssyfte i denna del av världen (Kennard & Bamford 2020), som ibland även kallas Globala Nord. På kommersiell nivå där urban odling utövas i vinstsyfte har fenomenet en mer betydande roll i bidraget till säkra urbana matsystem i samhället då det bidrar till större mängder producerade livsmedel. Denna typ av urban odling utövas till större del i städers utkanter jämfört med icke vinstdrivande urban odling (Alves & de Oliveira 2022).

### 2.3 Säkra urbana matsystem och livsmedelsresiliens

79% av all mat som produceras i världen konsumeras i städerna. Urban odling kan vara verksamt och utvecklande för diverse ändamål, samtidigt som det ofta innebär tillvaratagande av lokala resurser (FAO 2023). Säkra urbana matsystem innebär att det alltid finns tillgång till mat som är nyttig för alla invånare i urbana områden. Det betyder att det inte bara finns i en fysisk närhet också att det också är ekonomiskt hanterbart för invånare att införskaffa sig denna typ av mat. Ett säkert urbant matsystem innebär att god hälsa vidhålls hos invånarna och skapar tillväxt i ett samhälle samtidigt som det innebär att lantbrukare med säkerhet kan fortsätta med sitt arbete, nu och i framtiden (FFAR u.å.). Urban odling och säkra urbana matsystem hänger ihop med varandra genom att urban odling kan verka som en stadig strategi för att skapa och vidhålla resiliens i en stads mattillgångar (FAO 2023). Livsmedelsresiliens innebär resiliens, alltså motståndskraft för störningar, inom livsmedelsproduktion. Det innebär alltså inte samma sak som urban resiliens utan handlar om produktionsverksamhet av mat och livsmedel (MSB 2018).

### 2.4 Malmö som (odlings)stad

Som tidigare nämnt är det Malmö stad som undersöks i denna uppsats. Malmö är Sveriges tredje största stad och ligger belägen i sydvästra Sverige. Malmö stad är även namnet på kommunen som innefattar de olika stadsdelarna som tillhör staden Malmö (Malmö stad u.å.). Det är kommunen som helhet som studeras i arbetet.

Invånarantalet ligger på drygt 357 000 människor (Malmö stad 2022a) och har sedan 1990-talet ökat med 47%. Det är alltså en snabbt växande stad vilket har inneburit och innebär ett stort fokus på nybyggnation för att tillhandahålla bostäder till den växande befolkningen, samtidigt som en strävan efter att bevara jordbruksmark skildras (Malmö stad u.å.).

Malmö stad skriver själva att intresset av att odla är stort i staden och det finns ett antal stadsodlingar utspridda som drivs av föreningslivet men som upplåts av staden för att göra det möjligt. Malmö stad har ett stadsodlingsnätverk som presenterar 12 olika offentliga platser på sin hemsida där personer kan vända sig om de är intresserade av att börja odla. Dessa platser är: Botildenborgs gemenskapsodling, Ekostaden Augustenborg, Guldängens bygg- och odlingslekplats, Kvartersträdgården på Seved, Beijers Park, Vintergatans stadsodling, Malmö Skogsträdgård Vårsången, Stora lekan, Slottsträdgården, Folkets Park, Enskifteshagen och PlantParken. Dessa odlingar sprider sig i mitten av Malmö från norr till söder. Här informeras även om hur det går att odla på andra sätt i Malmö, som på en av de 1900 odlingslotter som finns fördelade eller genom trädgårdsdelning. Det finns även möjlighet att odla kommersiellt i Malmö där ytor på minst 600 kvm kan arrenderas ut av Malmö stad till den som är intresserad av det (Stadsodlingsnätverket u.å.).

Precis som Stadsodlingsnätverket (u.å.) beskriver kan odling i staden se ut på olika sätt, och göras i olika syften av olika personer eller företag. Det framgår av Malmö stad själva att stadsodling, i alla dess olika former, är viktigt för bilden av staden och att det bidrar till högt skattade värden som lyder: ”social gemenskap i området, biologisk mångfald, folkhälsa, förståelse för naturen, attraktivitet och trygghet” (Malmö stad 2022b).

### 3 Avgränsningar

I denna del av uppsatsen förklaras vilka avgränsningar som gjorts för att på ett tydligt och konkret sätt kunna besvara frågeställningarna. Kapitlet börjar med begreppsmässigt definierade avgränsningar av urban odling. Här presenteras vad som inte ingår i denna uppsats definition av begreppet och varför, i vilka syften som begreppet är viktigt för undersökningen samt hur begreppet kan skilja sig innebördsmässigt baserat på var i världen den urbana odlingen utövas. Sedan beskrivs den geografiskt definierade avgränsningen Malmö stad som kommun och varför just denna avgränsning valts.

### 3.1 Urban odling

En signifikant del av begreppet urban agrikultur som innefattar hållning av boskap har exkluderats ur denna uppsats och är därmed en avgränsning som valts att göra för arbetet. Detta har gjorts för att i stället lägga huvudfokus på odlingsaspekten av urban agrikultur. Specifikt är det odling av livsmedel och inga andra produkter som undersökningen är avgränsad till. Detta val har gjorts för att främja mer djupgående analyser av just matodling i stället för att också behandla boskaphållning som skiljer sig i både utövande och utsträckning. Att inkludera djurhållning hade kunnat göra undersökningen bredare i sin utformning men på grund av att denna praktik och odlingspraktik innebär två skilda typer av utövande som inte nödvändigtvis utförs tillsammans så valdes denna del bort i förmån för odling. Då syftet med uppsatsen är att undersöka urban odlings roll i Malmö är det därmed mer i linje med uppsatsens syfte att exkludera urban djurhållning. Det hade inte heller varit mer behjälpligt för att besvara forskningsfrågorna att inkorporera det.

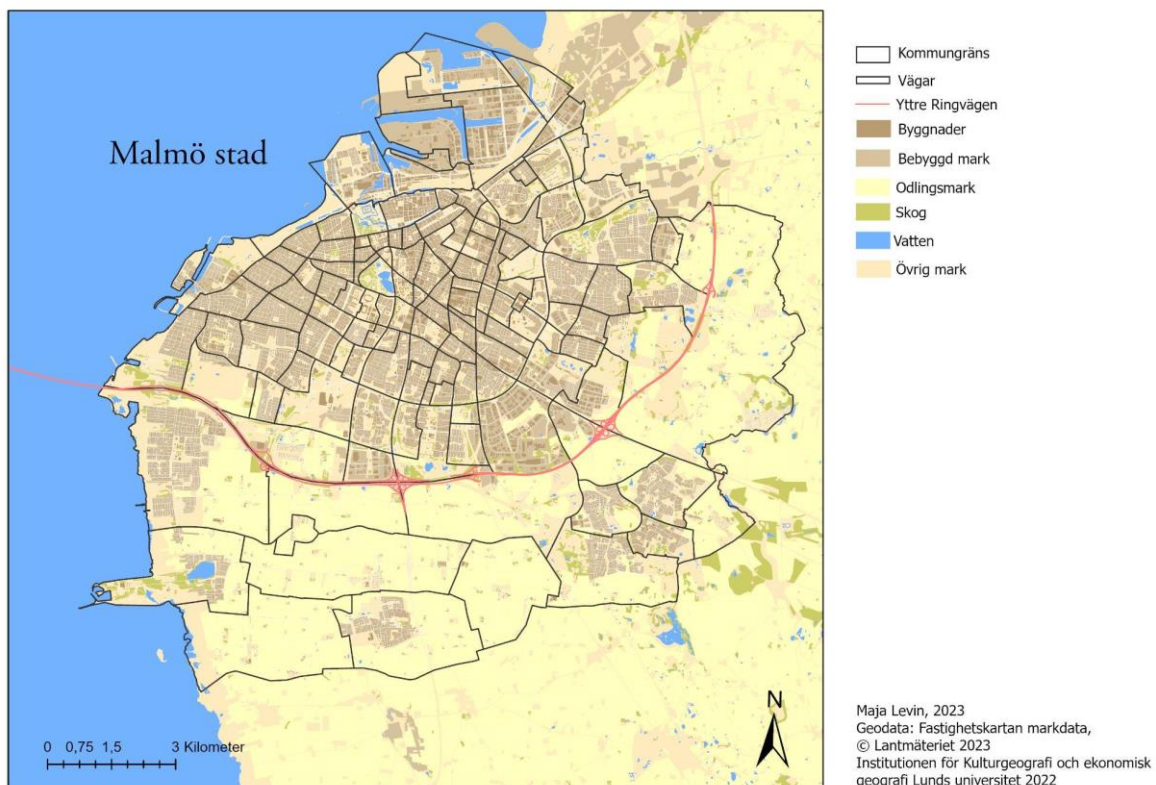
Det huvudsakliga svenska begreppet som används i uppsatsen är därmed 'urban odling'. Detta begrepp används för att förtydliga och påminna om att det är just odling och inte djurhållning i staden som undersöks. Den huvudsakliga fokuspunkten för arbetet är främst riktat mot den urbana aspekten av odling – alltså odling i städer. Men då intressanta aspekter av peri-urban odling, alltså odling på platser runt om kring städer, har påträffats så behandlas även detta begrepp i uppsatsens olika delar.

#### 3.1.1 Urban odling i en svensk kontext

Urban odling ser olika ut i olika delar av världen, där utövandet skiljer sig stort mellan det som kan kallas Globala Syd – plaster i världen där länder är under utveckling, och Globala Nord – platser i världen där länder är mer utvecklade. I det Globala Syd är utövandet mer direkt kopplat till invånarnas näringsbehov och för att skapa livsmedelssäkerhet. Det görs i syftet att utövarna och deras familjer ska överleva, vilket de kanske inte annars hade gjort. I det Globala Nord är det däremot associerat till andra funktioner som är frikopplade från tidigare nämnda. Istället handlar det om att skapa sociala relationer till andra människor (Taguchi & Santini 2019) eller rekreativa syften (Kennard & Bamford 2020). Avgränsningen i denna kontext blir en naturlig del i uppsatsen då den geografiska ramen för undersökningen är Malmö i Sverige som är ett land i Globala Nord. De förutsättningarna som urban odling i denna del av världen utgör är därmed en avgränsning för förståelsen av ämnet.

### 3.2 Malmö stad

Den geografiska avgränsningen som görs i uppsatsen är Malmö stads kommungränser. Se figur 1 för dessa. Anledningen till att det avgränsas till en kommun är för att kunna göra en överskådlig undersökning och tydligt kunna ge svar på forskningsfrågorna. Anledningarna till att det är just Malmö stad som valts ut är flera. Som tidigare nämnt är det inte bara en kommun utan även Sveriges tredje största stad med ett högt invånarantal som ständigt ökar. Detta innebär en stor mängd människor som både kan påverkas negativt av kriser, och positivt av ett utvecklat resiliensarbete. Matkrisen har påverkat även Malmö (SCB 2023) samtidigt som staden är drabbad av andra kritiska tillstånd som segregation (Boverket 2020) och skyfall som lett till översvämning under 2010-talet (SMHI 2022). Det innebär att det är en plats som kan tillgodoses av ett utökat resiliensarbete. Utöver detta är den officiella inställningen till urban odling sedan innan positiv (Stadsodlingsnätverket u.å.). Detta gör det intressant att undersöka hur ämnet framställs i planeringen och vilka förutsättningar framställningen skapar.



Figur 1. Malmö stad med Yttre Ringvägen markerat i rött. Författarens figur (Levin 2023) med data hämtad från © Lantmäteriet (2023) och Institutionen för Kulturgeografi och ekonomisk geografi Lunds universitet (2022).

Det skrivs om stad och landsbygd i plandokumentet för kommunen Malmö stad, men utan definition eller gränsdragning på vad som räknas som vad. Därför kommer Region Skånes definition av vad som är stad och vad som är stadsnära landsbygd hjälpa till för att förstå ungefär vad som kan tolkas som vad i denna uppsats. När det skrivs om landsbygd handlar det alltså om områden runt staden där det tar 15 minuter med bil för att färdas in till stadsområden och när det skrivs om stad så måste området ha ett invånarantal på mer än 3000 personer (Region Skåne 2017).

## 4 Disposition

Kommande del av uppsatsen är uppdelad i sex kapitel. Först presenteras tidigare forskning inom ämnet. Sedan presenteras det teoretiska ramverket bestående av kommunikativ planering och resiliens. Därefter beskrivs metodologins olika delar samt för- och nackdelar med ett avslutande etikavsnitt. Efter det följer huvuddelen av texten som innehåller resultat och analys där dessa varvas kontinuerligt och kopplas tillbaka till det teoretiska ramverket. Fortsättningsvis återges diskussionskapitlet som tar djupare diskussioner och kritisk granskning av vad som presenterats i föregående kapitel. Avslutningsvis presenteras de slutsatser som kunnat dras av studien utifrån forskningsfrågorna och syftet.

## 5 Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras tidigare forskning som utförts inom ämnet. Kapitlet delas upp i kategorierna urban odling och kommunikativ planering; urban odling och resiliens samt kommunikativ planering och resiliens. Detta görs för att belysa den forskning som redan finns om respektive ämne. Den tidigare forskningen som återges i detta kapitel fungerar som utgångspunkt för hela uppsatsens betydelse och väsentlighet, då forskningen betonar de positiva aspekterna av urban odling tillsammans med kommunikativ planering respektive resiliens, samt resiliens och kommunikativ planering, men tar inte upp alla tre ämnen tillsammans.

### 5.1 Urban odling och kommunikativ planering

Tidigare forskning inom området har en begränsad utformning av inkludering av allmänheten och deras inställning till och åsikter gällande urban odling i en samhällsplaneringskontext. I stället undersöks urban odling begränsat till den specifika gruppen människor som utövar praktiken utifrån kommunikativ planeringsteori. Detta görs till exempel av Wimberg (2019).

Här behandlas policydokument gällande mat i regioner i USA och jämförs sedan med aspekter från intervjuer av jordbrukare. Resultatet fokuseras framför allt på hur effektiva regionerna har varit i verkligheten i arbetet med att uppnå de hållbara matsystem som porträtteras i dokumenten och i vilken mån de inblandade lantbrukarna varit involverade. Resultatet från denna studie visar att det finns många fördelar med att inkludera utövarna men att det inte finns särskilt många konkreta exempel i praktiken där de faktiskt är officiellt involverade i planeringen för urbana matsystem (Wimberg 2019).

Det finns annan tidigare forskning som belyser urban odling i förhållande till inkludering av allmänheten, och inte bara personer som utövar praktiken, men som i stället gör det utifrån en ekonomisk ståndpunkt. Där undersöks allmänheten benämnd som konsumenter och vad för uppfattning de har om urban odling i sitt närområde. Detta undersöks utifrån faktumet att utan intresse från konsumenter, alltså människorna som bor i området, så kommer inte heller en urban odling att lyckas. För att det ska lyckas måste urban odling inte bara bli accepterad utan även uppfattas som något positivt i konsumenternas ögon. Denna forskning utfördes i Phoenix i USA och resultatet där var att det var mestadels positivt uppfattat av konsumenterna. Detta är däremot inget som går att generalisera för den större allmänheten, utan är ett specifikt resultat just för den undersökningen (Greibitus m.fl. 2020).

Tidigare forskning har en mer huvudsaklig inriktning på att undersöka urban odling enbart utifrån synvinkeln från människor som aktivt utövar urban odling. Därmed är forskningen av Grebitus m.fl. (2020) ett inspirerande underlag för undersökningen av allmänhetens inställning i denna uppsats.

## 5.2 Urban odling och resiliens

Det har även forskats om förhållandet mellan urban odling och resiliens. Urban odling har visat sig ha en stor betydelse inte bara för livsmedelsresiliens, utan också för urban resiliens i kristider. Förklaringen till detta är att urban odling har en förmåga att utbilda människor i odlingspraktiken. Detta beskrivs vidare som en viktig del även om själva skörden av matprodukter från odlingen inte är tillräckligt stark för att kunna försörja kvantitativt stora mängder människor. Det innebär även att den kunskap som är inneboende hos invånarna enkelt kan plockas fram vid en situation av en kris (Langemeyer m.fl. 2021).

Det som ofta har visats vara grunden till utövande av urban odling i kristider är genom drivkraft och vilja av invånarna i städer. Det som driver dessa människor eller grupper av människor är viljan att motarbeta beroenden mellan platser och funktioner i andra delar av världen, drivet till att främja nätverk på lokal nivå samt viljan att skapa kontroll av den kapacitet som finns i staden för att producera mat (Langemeyer m.fl. 2021).

Ett annat exempel där urban odling undersöks i förhållande till resiliens, i detta fall likt många andra i förhållande till Covid-19-pandemin, är i Tokyo i Japan. Där visade resultaten att en blandning mellan kommersiell och privat urban odling kunde kopplas till livsmedelssäkerhet. Det kunde kopplas till att urban odling utfördes både för rekreation och välmående samt för att på en privat nivå bidra till den egna matsäkerheten, vilket kan kopplas till urban resiliens, och var därmed fördelaktigt att implementera (Iida m.fl. 2023).

### 5.3 Resiliens och kommunikativ planering

Det finns tidigare forskning som i sig inte tar upp urban odling men som kort tar upp både delaktighet i planering och resiliens i samma arena. Det har diskuterats huruvida kommunikativ planering och dess samarbetsorienterade processer kan bidra till resiliens. Enligt Goldstein (2012) kan dessa samarbetande tillvägagångssätt innebära potential för resiliens när snabba förändringar sker i ett samhälle och planeringsmodeller som annars används inte längre fungerar lika bra. Vidare beskriver Goldstein (2012) att det finns tendenser från planeringssidan att samarbete används för att återhämtas från akuta kriser, i motsats till naturresursförvaltare som i stället prioriterar kapacitetsbyggande, alltså snarare på ett förebyggande sätt. Detta uttrycker författaren som något som planerare har att ”lära” av naturresursförvaltare (Goldstein 2012).

Annan forskning visar att det går att se ett samband mellan ökad resiliens och ett ökat samarbete mellan yrkesmässiga och lokala aktörer i samhället (Olofsson m.fl. 2016). Även om det inte specifikt tar upp kommunikativ planering är det den grundläggande tanken om delaktighet som kommunikativ planering byggs upp av som kopplas samman med resiliens i denna forskning.

En nyare studie från 2021 presenteras av Fitzgibbons och Mitchell och utgår ifrån det begränsade kunskapsläget inom forskningen som hävdar att inkluderande och rättvisa är viktiga byggstenar för resiliens men att det inte är återkommande faktorer som inkluderas i

stadsplaneringen (Fitzgibbons & Mitchell 2021). Denna artikel undersöker Toronto i Kanada. Studien var inriktad på att undersöka resiliens som uppstår genom gemensam förhandling och resultatet var att det kan innebära en processuell och erkänd rättvisa i sammanhanget när inkludering i förhandlingarna görs. Däremot kunde inte studien svara på om rättvisan kvarstår i exempelvis en materiell skala i vardagen även när denna gemensamma förhandling för resiliensarbetet är slut.

#### 5.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har tidigare forskning inom ämnet urban odling och kommunikativ planering visat att det är en positiv kombination som inte nödvändigtvis alltid kombineras i verkligheten (Wimberg 2019). När inkludering och undersökning görs är det främst riktat till de som utövar urban odling. Forskningen har skildrat både en vilja att utöva urban odling i kristider och resultat på att det kan bidra positivt till urban resiliens (Langemeyer m.fl. 2021). Även resiliens och kommunikativ planering är en kombination som framställs som fördelaktig men som har ett begränsat kunskapsläge (Fitzgibbons & Mitchell 2021). Forskning från 2012 har visat att planeringen tenderar att vara fokuserad på resiliens i bemärkningen att staden ska återhämtas och inte i förebyggande syfte (Goldstein 2012).

Att tidigare forskning inte tar upp alla de tre aspekterna; urban odling, resiliens och kommunikativ planering i samma arena, där alla tre aspekter är lika framstående och viktiga är en utgångspunkt för denna uppsats. Det skapar utrymme för att denna studie kan ta plats och undersöka luckan i forskningen.

## 6 Teoretiskt ramverk

I detta kapitel presenteras uppsatsens teoretiska ramverk. Först återges en sammanfattning av i vilket syfte som teorierna har valts. Sedan redogörs det teoretiska ramverket som uppsatsen lutar sig mot. Först presenteras kommunikativ planering och sedan följer resiliens.

Kommunikativ planering har valts som en av de två vägledande teorierna i denna uppsats eftersom det bidrar med ett sätt att se på fenomenet om urban odling utifrån ett planeringsperspektiv. När resultaten av undersökningen sedan ska sättas i sammanhang kommer kommunikativ planering vara avgörande i analysen om huruvida invånarnas röster är



involverade, eller skulle kunna vara det, i arbetet med urban odling i samhällsplaneringen. Detta kommer i sin tur även att vara bidragande till att svara på frågan i vilken utsträckning urban odling har möjlighet att bidra till ett resilient Malmö nu och i framtiden. Emellertid behövs en kompletterande teori för att kunna svara på denna fråga. Därmed blir teorin om resiliens väsentlig. Denna teori skiljer sig måttligt från teorin om kommunikativ planering då den i stället behandlar en teoretisk uppbyggnad av vad resiliens i en stad innebär. Teorin om resiliens skapar alltså en annan vinkel att luta fenomenet emot och analysera det utifrån. Det är även det som gör teorin relevant i uppsatsens sammanhang och syfte. Teorin är användbar för att sätta svaren från enkäten och resultatet av dokumentanalysen i ett sammanhang där det går att dra kopplingar mellan hur dessa resultat kan bidra till stadens resiliens. Dessa kopplingar och slutsatser hade inte varit möjliga utan teorin om resiliens. Båda dessa teoretiska ramverk sätts i förhållande till uppsatsens huvudsakliga ämne om urban odling. Kapitlet avslutas med en kort sammanfattning av vad som huvudsakligen har skildrats i kapitlet.

Tidigare forskning har till stor del skildrat urban odling som en möjlighet för att stärka resiliens i städer. Därmed gjordes valet att ha med just resiliens i det teoretiska ramverket för att ha möjligheten att undersöka om det skulle vara möjligt även i Malmö. Kommunikativ planering valdes som teoretiskt ramverk baserat på den tidigare forskning som presenterat invånarens inställning till urban odling som essentiell för att urban odling ska fungera i deras närhet, men ur ett ekonomiskt perspektiv. Därmed blir det intressant att belysa samma faktor, alltså funktionen av urban odling, fast i ett planeringsperspektiv där kommunikativ planering är ett handfast sätt att inkludera allmänhetens åsikter i samhällsplanering och utformning.

## 6.1 Kommunikativ planering

Ur kritiken från den tidigare dominerande rationella planeringen och dess logiskt styrda strategier under 1990-talet växte den kommunikativa planeringsteorin fram ur Habermas deliberativt demokratiska och pragmatiska tradition. Detta innebar att det skedde ett skifte i planeringsideal under tidigt 2000-tal då litteraturen i stället började genomsyras av kommunikativ planering. Denna nya form av planeringsideal innebar en strävan att uppnå en typ av ideal situation där de sanna och mest optimala svaren skulle hittas genom att alla inblandade, inte bara planeringspraktiker utan även allmänheten, på lika villkor diskuterar och resonerar sig fram i frågorna. Argument som uppstår genom gemensam diskussion och saker som diskutanter kommer fram till tillsammans väger tyngre och anses bättre enligt Habermas

ramverk. Detta görs utan att behöva kompromissa eller göra specifika avkall utan i stället nå konsensus över den mest lämpliga lösningen som diskuterats fram (Davoudi 2017). Från Habermas ursprungliga idé och teori har den kommunikativa planeringen utvecklats efterhand (Healey 1999). Fortfarande ligger det ett stort fokus på medborgardeltagande i planeringsprocesser och det skildrar en planeringsprocess som motsätter sig vanligt förekommande kritik riktad mot top-down planering. Den huvudsakliga faktorn som deltagandet i planeringen bidrar till, enligt kommunikativ planeringsteori, är att planernas effektivitet ökar och att det bidrar till jämlikhet i resultaten som kommer av dessa interaktiva planprocesser (Nienhuis m.fl. 2011). Ett mål med kommunikativ planeringsstrategi är att röra runt i de existerande maktkulturerna som verkar i samhället genom att alla människor får samma förutsättningar att komma till tals. Tanken är att detta ska leda till att planeringsprocesser blir av mer deltagande, kreativ och öppensinnad karaktär. Teorin om kommunikativ planering innebär att en genomgående dialog stiftar för att policyarbete ska fungera på ett hållbart och funktionellt sätt (Healey 1999).

Utifrån synvinkeln om urban odling identifieras aspekten om delaktighet i planering som en viktig del för att urban odling ska lyckas. Detta görs genom att som planerare inledningsvis inkludera odlingsinitiativ i urbana strategier som exempelvis tar upp säkra urbana matsystem eller hållbarhet och att utefter det även inkludera medborgarna i planeringen av urban odling. För att förbättra inkluderingen av medborgarna är ett vidare steg inom planeringen att arbeta översiktligt med exempelvis användningsområden för gröna ytor som kan bidra till ökad säkerhet i urbana matsystem eller förkortande av livsmedelsförsörjningskedjor. Detta kan också skapa större förståelse för hur beslutsprocesser i stadsplanering kan förbättras gällande delaktighet (Simon 2023). En aspekt att ta hänsyn till vid inkludering av invånarna i strategier om urban odling är att tidigare kunskap och kännedom om just urban odling kan ha en inverkan på vilken inställning de också har till det. Ju mer kunskap och kännedom en person har desto större sannolikhet är det att den också har en positiv inställning till det. Men det måste däremot inte bara baseras på objektiva fakta utan kan även färgas av en subjektiv åsikt om urban odling (Shamsudin m.fl. 2014).

I denna uppsats kommer kommunikativ planering användas som en vinkel för att se på och analysera fenomenet urban odling utifrån ett planeringsperspektiv. Det kommer användas i syftet att svara på frågeställningarna genom att koppla intresset som finns för utövandet till i vilken utsträckning invånarnas röster är involverade, eller skulle kunna vara det, i arbetet med

urban odling i samhällsplaneringen. Detta görs i kontrast till den tidigare forskning som har fokuserat specifikt på gruppen av utövare av urban odling snarare än befolkningen som en helhet. Detta kommer i sin tur även kunna kopplas till frågan om i vilken utsträckning urban odling har möjlighet att bidra till ett resilient Malmö nu och i framtiden. Däremot kan inte kommunikativ planering användas själv som teori för att kunna svara på denna forskningsfråga, utan behöver kompletterande teoretiskt ramverk om resiliens för att kunna göra det.

## 6.2 Resiliens

Resiliens är ett begrepp som från början kommer från vetenskapsfältet men som sedan förts vidare till två skilda fält inom ekologi och psykologi som undersökt det utifrån deras ståndpunkter i forskningen (Martin-Moreau & Ménascé 2018). Begreppet växte ur missnöje över vetenskapens linjära perspektiv på världen som i stället började ses som en dynamiskt sammankopplad och holistisk enhet (Frigotto m.fl. 2022).

Betydelsen av resiliensbegreppet är förmågan att vara förberedd på, samt att kunna anpassas till eller vara motståndskraftig vid förändringar, hot eller störningar i samhället så att funktioner i samhället fortfarande upprätthålls (Jabareen 2015; Olofsson m.fl. 2016). Det innebär också att efter en störning eller förändring har inträffat i samhället så ska det kunna återtas en stabilitet igen (Olofsson m.fl. 2016). Resiliens är ett sätt att förstå de övergripande, komplexa och globala fenomen som genomsyrar samhället (Frigotto m.fl. 2022).

Resiliens i staden, eller urban resiliens, är uppdelat i fyra olika dimensioner som reflekterar sociala, miljömässiga, ekonomiska och säkerhetsmässiga hot att hantera (Jabareen 2015). Hoten av social karaktär kan vara segregation eller socio-ekonomiska ojämlikheter i staden. De miljömässiga hoten är de konsekvenser som kommer av klimatförändringar som ökande temperaturer eller höjda havsnivåer vilka kan innebära exempelvis störningar i transportsystem, hög belastning på el och material. Ekonomiska kriser kan vara att många förlorar sina jobb då industrier tvingas lägga ned, bostadskriser eller matkriser (FAO 2015; Jabareen 2015). Slutligen innebär säkerhetsmässiga hot de hot som utgörs av våld eller terrorism. Sammanfattningsvis är det alltså stadens motstånd mot eller förmåga att återhämtas från dessa fyra olika aspekter av hot som utgör den urbana resiliensen (Jabareen 2015).

Efter år 2000 började det bli vanligare för stora städer att skapa egna strategier för att stärka resiliensen. Strategierna utgick både från att planera för och hantera de risker som eventuellt skulle kunna uppstå. Ett exempel på en sådan risk som städer skapat strategier för är livsmedelssäkerhet (Martin-Moreau & Ménascé 2018). Krishanteringsförmågan i samhället behöver inte bara planeras och sättas strategier för av styret i städer, utan gynnas även av resiliens på hushållsnivå. Det innebär alltså att hushåll är förberedda på kris, vilket resulterar i att konsekvenserna av en kris eller katastrof inte blir lika svåra. Utifrån ett resiliensperspektiv finns det därmed en drivkraft att inkludera hushåll att arbeta aktivt i katastrofriskreducerande arbete. Det finns många olika sätt för hushåll att göra detta på och därmed bli mer resilienta. Till exempel kan det handla om att bunkra upp med ett reservlager av livsmedel hemma eller att öva på eller utveckla egna planer för att hantera kriser. I arbetet med att stärka hushållens resiliens är det nödvändigt att vara flexibel eftersom människor som exempelvis lever på olika platser i landet har olika förutsättningar och har olika livsstilar (Guldåker 2016). När staden möter utmaningar som gör den ekonomiskt eller ekologiskt sårbar kan urban odling vara en hjälpsam faktor. Detta eftersom det minskar den miljömässiga inverkan på matsystem som annars är beroende av fossila bränslen och att närheten mellan produktion och konsument innebär mindre paketering och avfall (Díaz 2020).

### 6.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis är kommunikativ planering ett sätt att förstå inkludering av Malmös invånare i planeringen om, i detta fall, urban odling. Det teoretiska ramverket utgår i från att inkludering av medborgarna är det mest framgångsrika sättet att planera på eftersom det skapar ett öppet, jämlikt och effektivt planerat samhälle (Healy 1999). Tillsammans med teorin om resiliens kan dessa teoretiska ramverk användas som grund för att förstå och analysera i vilken utsträckning det finns möjlighet för Malmö att kunna bidra till resiliens i staden. Det finns fyra olika aspekter att uppfylla för att en stad ska vara resilient och det är uppfyllanden av dessa som avgör förmågan en stad har att motstå eller återhämta sig från kriser (Jabareen 2015). Det finns strategier både för hushåll och för städer i sin storhet att förbereda sig för kriser och därmed vara resilient.

## 7 Metodologi

I detta kapitel redovisas vilka metoder som använts för att samla in datamaterial samt vilka analysmetoder som använts för att sedan sätta uppgifterna i ett bredare sammanhang. I uppsatsen användes tre metoder: *dokumentanalys*, *frågeformulär* och *intervju*. Valet av just dessa tre metoder baserades på att enligt syftet undersöka vilken roll urban odling har i Malmö stad och att kunna göra detta utifrån olika vinklar. Detta innebär en bred täckningsgrad som inkluderar flera aspekter. Respektive metoder representerar olika vinklar av ämnet, vilka kommer tydliggöras närmare i metodernas vardera delar i detta kapitel.

Först presenteras *dokumentanalys* som metod och dess för- och nackdelar samt på vilket sätt metoden användes. Även materialets relevans och trovärdighet diskuteras här. Samma sak görs sedan med metoderna *frågeformulär* och *intervju*. I nästkommande del beskrivs metoderna översiktligt i förhållande till sitt samband med syfte och frågeställningar. I kapitlets sista avsnitt ges en redogörelse för etik och etiska avväganden som gjorts i den empiriska datainsamlingen.

### 7.1 Dokumentanalys

Det skriftliga materialet som samlades in och analyserades är primärmaterial i form av plandokument från Malmö stad. Dessa är: Malmö stads Översiktsplan (2018b) och Hållbarhetsbedömning- med miljökonsekvensbeskrivning (2018a).

En dokumentanalys är en typ av innehållsanalys som bland annat kan användas för att kvantifiera innehåll i en text samt analysera återkommande enheter till varandra och i förhållande till andra idéer i texterna (Denscombe 2018). Urvalet av texter gjordes baserat på vilka offentliga dokument som Malmö stad tillhandahåller för allmänheten. Efter en skanning av vilka dokument som fanns avgränsades materialet genom att bara innefatta sådana som innehåller eller har möjlighet att innehålla nyckelordet ”urban odling” antingen direkt eller indirekt. En annan faktor i urvalet var även att använda de senaste dokumenten som publicerats för att förutsätta att plandokumentet är relevanta i skrivande stund. Sedan arbetades det fram kategorier och tillhörande koder för att kunna avkoda relevanta teman i texterna som kopplas till uppsatsens syfte och frågeställningar i kommande kapitel. Dessa koder presenteras i bilaga 1. Sedan kodades texten av utförligt för att inte missa relevanta delar. När detta hade gjorts utfördes övergripelig räkning på hur ofta vissa teman eller koder uppstod och i vilka sammanhang de uppstod. Även de sammanhang där inga relevanta teman eller begrepp

upphittades blev uppmärksammade för vidare analys där djupare slutsatser dras i ljuset av det teoretiska ramverket.

Fördelar med att använda denna metod är att den lyfter fram vad som framställs som relevant i en text, vilka värderingar och prioriteringar som finns och hur olika idéer hör ihop (Denscombe 2018). Detta görs utifrån kommunen Malmö stads plandokument vilket återger dess perspektiv. Det ger en mer utvecklad och djupare förståelse för kommunens ståndpunkter jämfört med vad till exempel en tidsbegränsad intervju med en tjänsteman hade kunnat ge. En nackdel med denna metod är däremot att den inte behandlar underförstådda meningar av det som skrivs (Denscombe 2018). En annan nackdel är att det inte går att ställa några frågor gällande otydliga formuleringar och påståenden som hade behövt djupare förklaring.

Båda dokumenten som ingår i dokumentanalysen är publicerade på Malmö stads officiella hemsida vilket styrker att dokumenten är autentiska (Denscombe 2018), de är även fullständiga i sin utformning. De är representativa genom att en översiktsplan är ett typiskt dokument som alla kommuner ska ha och en miljökonsekvensbeskrivning är även en återkommande typ av dokument som inte bara kan hittas i Malmö utan också i andra kommuner. Hållbarhetsbedömning- med miljökonsekvensbeskrivningen baseras även på de globala hållbarhetsmålen vilka är välkända och erkända indikatorer för hållbarhetsarbete.

Dokument är permanenta handlingar som varar över en längre period och som därmed kan ses som stabila. Informationen som kan finnas i dokumenten är inte flyktiga och är därmed en användbar källa för samhällsvetenskaplig forskning. Eftersom dokumenten som analyserats är officiella plandokument kan de betraktas att vara av hög validitet. Däremot skall en inte lita blint på officiella dokument endast för att de är officiella då det kan finnas bakomliggande faktorer och agendor (Denscombe 2018) vilket har varit grund till den genomgående försäkran som gjorts om att handlingarna är relevanta och användbara.

## 7.2 Frågeformulär

Den ena empiriska undersökningen gjordes genom att skicka ut ett frågeformulär. Frågeformuläret bestod av 6 frågor som är relevanta för frågeställningarna och syftet med uppsatsen och lade grund för att analys och slutsatser skulle kunna göras. Avgränsningen som gjorts för undersökningspopulationen är att invånare i Malmö och inte specifikt enskilda

personer som utövar urban odling undersöks i enkäten. Men då allmänheten består av både personer som utövar det och personer som inte utövar det kommer båda grupperna behandlas i uppsatsen, ibland separat och ibland tillsammans.

Eftersom undersökningspopulationen består av invånare i Malmö lades formuläret ut i grupper på Facebook som var geografiskt kopplade till Malmö på olika sätt, men inte kopplade till urban odling då detta hade kunnat rikta resultatet till att inte längre undersöka allmänheten. Att skicka ut formulär via internet är fördelaktigt då det är kostnadsfritt och minskar arbetet med att införa datamaterialet i systemet. Däremot kan det vara begränsande för människor som på olika sätt inte har tillgång till Facebook eller de specifika Facebook-grupperna. Därav fanns även möjlighet att svara på formuläret genom ett fysiskt besök i staden där personer som slumpmässigt valdes ut fick möjligheten att skanna en QR-kod som leder till enkäten. För att hålla svarsbördan låg för personerna som svarade på formuläret begränsades det till att innehålla få och endast fasta frågor. Detta innebär en kort tid och låg ansträngning för att svara på formuläret vilket i sin tur innebär högre frekvens av fullföljda svar (Denscombe 2018).

Sammanlagt inkom det svar från 84 personer. Antalet personer som hade möjligheten att svara på enkäten är däremot okänt då det inte går att säkerställa att samma personer inte är med i olika Facebook-grupper som formuläret publicerades i och i vilken utsträckning det i så fall gäller. Alla frågor besvarades i den utsträckning som det var meningen att de skulle av respektive respondent. Det vill säga att vissa frågor var relevanta att avstå från eller svara på beroende på svar på föregående fråga. Se fråga 4 i bilaga 2 för ett konkret exempel. Varken ålder, kön eller annan identitet bortsett från personernas relation till urban odling samlades in eftersom detta inte var av vikt för studien. Baserat på detta gjordes även valet av Facebook-grupper att publicera och inte publicera enkäten i. Inga ålders- eller könsspecifikt inriktade grupper valdes ut, i stället utsågs grupper platsbundna till Malmö och dess olika stadsdelar där olika åldrar, kön, intressen och så vidare kunde finnas representerade. Detta val gjordes för att på bästa sätt företräda Malmös varierade befolkning och samtidigt undvika svar från människor från andra platser. Detta försvårades fortsättningsvis med den enda obligatoriska frågan gällande om respondenten bor i Malmö och vars enda svar är ja.

Personerna vars svar samlades in fysiskt i Malmö valdes ut slumpmässigt. Även detta var ett medvetet val då det innebar ett omfång av olika människor i olika åldrar och kön och så vidare. En kompletterande förutsättning var att de inte redan hade svarat på enkäten online, annars

utgjordes samma förutsättningar även för denna grupp av svarspersoner som för dem som svarade på frågeformuläret när det lades ut i Facebook-grupper.

Bearbetningen utfördes genom bivariata analyser för att kunna se samband mellan olika svar. Bivariata analyser innebär att svaren från två olika frågor sammanfogas så att slutsatser kan dras om vilka svar som tenderar att väljas tillsammans eller separat (Bryman 2018). Detta är en grund för att kunna se mönster eller teman i svaren. Sedan kunde detta användas vidare i förhållande till övrig datainsamling och teori. De mest relevanta svaren valdes ut för analys i förhållande till frågeställningarna.

Insamlingen av datamaterial genom frågeformuläret kunde göras som planerat. Däremot går det att diskutera jäv som kan ha funnits hos de som svarade (Denscombe 2018). Kanske är det mer lockande att svara på ett formulär om urban odling om en har någon typ av uppfattning eller erfarenhet av det sen innan jämfört med om en inte har det. Detta kan innebära att de svar som inkommit, framför allt online, representerar en större ensidighet gällande inställning till men också utövande av urban odling jämfört med hur det faktiskt är i verkligheten. Däremot kan den fysiska insamlingen av datamaterial ha varit en bidragande faktor till att denna ensidighet jämnats ut då svarspersonerna inte haft samma tid på sig att ta ett eget beslut att tacka nej till att svara. Ur denna vinkel kan statistiken ändå betraktas som mer tillförlitlig. Antal respondenter påverkar tillförlitligheten på resultatet och med ju fler svar desto bättre. Hade det funnits mer tid för insamling av enkätsvar hade resultaten därmed kunnat bli mer tillförlitliga och slutsatser hade kunnat dras med större säkerhet. Det kanske inte heller är tillräckligt stort underlag för att dra slutsatser som kan generaliseras för Malmös alla invånare, men kan ändå visa en del av det.

### 7.3 Intervju

Den andra empiriska undersökningen gjordes genom en semistrukturerad intervju med 9 förutbestämda frågor som återfinns i bilaga 3. Intervjun gjordes med en person som är aktiv inom en verksamhet med urban odling i Malmö. Det var även på denna premiss som personen valdes då det gav möjlighet att undersöka djupare om förutsättningarna som faktiskt finns för urban odling i praktiken och inte bara lämna plandokument som enda datakälla för detta. Valet av denna person gjordes alltså för att ge en inblick i förhållandet mellan kommun och kommersiellt utövande snarare än att undersöka individuell utövning och intresse i detta fall.



Personen som intervjuades var odlingsansvarig inom denna verksamhet och kommer därför benämnas som just 'odlingsansvarig' i uppsatsen. Anledningen till att namn inte skrivs ut är både av etiska skäl, som kommer diskuteras vidare nedan, och för att det inte var denna specifika persons åsikter som undersöktes utan snarare dess upplevelse av hur verksamheten påverkar och påverkas av kommunen och andra faktorer. Då personen är insatt i ämnet om urban odling genom att ha utövat det i flera år ansågs personen relevant för att väljas ut för intervju. Aspekten och insynen från denna persons aktivitet i verksamhetsbelagd urban odling är kompletterande till resultaten från de andra två metoderna vilket gör det till en representativ intervju och del av uppsatsen, även om personen i fråga inte har en titel som "expert" inom området.

Datamaterialet analyserades sedan utifrån förutbestämda kategorier och koder som återfinns i bilaga 4. Detta gjordes genom att avkoda intervjun för att uppmärksamma i vilken utsträckning dessa kategorier och koder kopplade till uppsatsens syfte återkom. Intervjun inkluderades i undersökningen eftersom den kvalitativa data som samlades in genom denna metod har tendens att vara djupare och mer detaljerad än till exempel kvantitativa data från ett frågeformulär (Denscombe 2018). Det fanns nio frågor förberedda inför intervjun men eftersom den var semistrukturerad fanns även möjlighet för följdfrågor som uppstod under intervjuens gång, vilket utnyttjades vid enstaka tillfälle. Frågorna behandlade övergripande verksamhetens aktivitet, deras samarbete med och förutsättningar från kommunen samt synen på resiliens.

Insamlingen av datamaterial som gjordes genom intervju kunde utföras som planerat. Det faktum att endast en persons svar har samlats in kan däremot skapa en ensidighet i datamaterialet. Inkludering av fler svarspersoner hade kunnat skapa en mer representativ grund för hur odling i större utsträckning förefaller i praktiken i Malmö. Att fler intervjuer inte genomfördes beror på den tidsbegränsning som fanns för uppsatsen. Intervjuer är fortsättningsvis till för att samla in djupgående och kvalitativt datamaterial (Bryman 2018 & Denscombe 2018). Det innebär att även svar från endast en intervju är relevant att använda som datakälla i sammanhanget. Valet av intervjuperson är en viktig aspekt som bidrar till svarens relevans för studien. Eftersom personen är insatt i ämnet urban odling i Malmö och hur arbetet med det i praktiken ter sig kan valet av denna person understödjas.

#### 7.4 Koppling till forskningsfrågorna

I detta arbete har metodkombination i form av triangulering använts genom att varva användningen av dokumentanalys, frågeformulär och intervju. Detta innebär en högre träffsäkerhet och mer tillförlitliga resultat av datamaterial jämfört med om till exempel endast en metod hade nyttjats i undersökningen (Denscombe 2018).

Det har även varit fördelaktigt med tre olika metoder då de varit hjälpsamma för att på ett mer riktat sätt besvara de olika forskningsfrågorna:

- Enkäten har exempelvis kunnat kopplas till den första forskningsfrågan gällande vilken inställning som allmänheten i Malmö stad har till urban odling, samtidigt som enkätfrågorna är utformade att även höra ihop med teorierna om resiliens och kommunikativ planering.
- Dokumentanalys har med fördel använts för att svara på den andra forskningsfrågan gällande hur urban odling skildras i plandokument.
- Intervjun har varit till nytta för att besvara den tredje forskningsfrågan då den behandlat de faktiska förutsättningarna som finns och upplevs från en verksamhet som utövar urban odling. Den har även kunnat skildra förhållandet som finns i verkligheten mellan kommunen och odlingsverksamheten. Tillsammans med de andra två metoderna har resultaten kunnat kopplas djupare till teorier och därmed varit behjälpliga för att kunna svara mer utförligt på den tredje forskningsfrågan. Denna gällande vilka förutsättningar det finns för Malmös resiliens baserat på invånarnas intresse av urban odling och skildringen av urban odling i plandokument.

Metodtriangleringens flera fördelar och det faktum att alla metoder har varit behjälpliga för att svara på olika forskningsfrågor har utgjort grund för att just triangulering ska prioriteras i denna uppsats. Den tidsgräns som funnits för uppsatsen har inneburit en avgränsning i hur stor utsträckning metoderna kunnat utföras. Exempelvis med mer tid tillkommer mer utrymme för insamling och bearbetning av datamaterial vilket kan utveckla resultaten till att bli ännu mer träffsäkra. För att få bredare datamaterial hade valet av metoder därmed kunnat begränsas till endast två. Däremot hade detta också inneburit att en av de tre aspekterna eliminerats vilket i

slutändan hade kunnat innebära en mindre djupgående och utvecklad analys. Därav valdes att kombinera de tre metoderna *dokumentanalys*, *frågeformulär* och *intervju*.

## 7.5 Etik

Etik är nödvändigt inom alla typer av samhällsforskning som inkluderar människor som undersökningsobjekt. I denna uppsats är det relevant i metoderna *frågeformulär* och *intervju*. Det finns fyra etiska riktlinjer som Denscombe (2018) tar upp och som skall efterföljas i samhällsvetenskaplig forskning för att vara etisk. Dessa är att forskningen utförs på ett sätt som: skyddar deltagarnas intresse, garanterar att deltagandet är frivilligt och baserat på informerat samtycke, undviker falska förespeglningar och bedrivs med vetenskaplig integritet samt följer den nationella lagstiftningen.

Denna uppsats går i linje med dessa etiska riktlinjer eftersom personerna som svarat på formuläret och intervjuats inte nämns vid namn eller kopplas till eller identifieras genom några specifika svar i uppsatsen. Svaren hanteras alltså på ett konfidentiellt sätt. I både enkät och intervju har personerna i fråga blivit informerade om att deltagandet är frivilligt och att det är tillåtet att avbryta när som helst under undersökningens gång samt att det även skrivits under en samtyckesblankett för att intervjupersonens svar ska få användas i undersökningen. Inga sannolika konsekvenser som fysisk, psykologisk eller personlig skada har identifierats eftersom varken enkät eller intervju innehåller några känsliga eller inkräktande frågor. Undersökningens syfte har presenterats kort för alla deltagare för att bedriva en öppen och ärlig forskning utan falska förespeglningar. Slutligen har inga känsliga ämnen tagits upp som kan riskera att lagar bryts och går därmed i linje med nationella lagstiftningar (Bryman 2018 & Denscombe 2018).

## 7.6 Sammanfattning

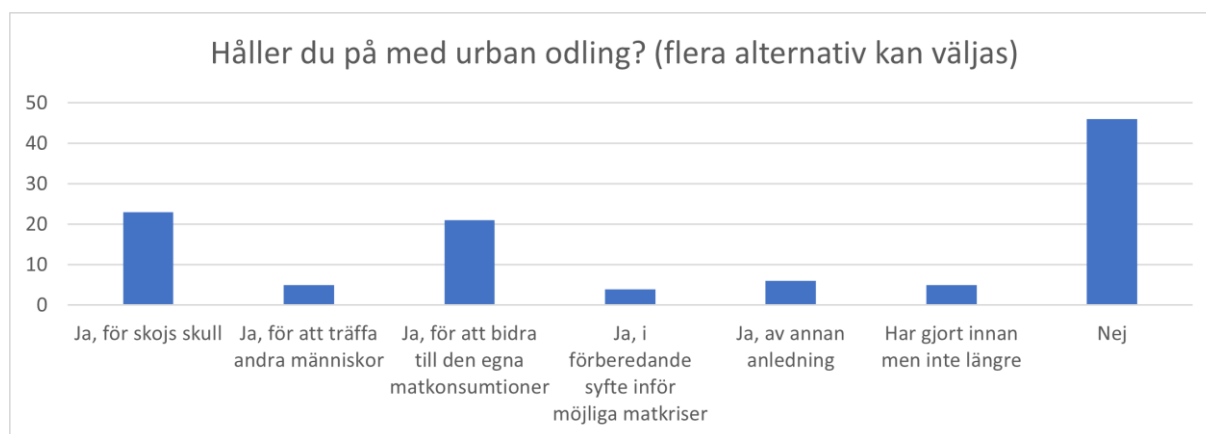
Sammanfattningsvis har metodtriangulering använts i form av *dokumentanalys*, *frågeformulär* och *intervju* för att få en hög tillförlitlighet i datamaterialet som samlats in. Detta material har sedan använts som grund för analys. Etiska ställningstaganden har tagits för att skydda deltagarna.

## 8 Resultat och analys

I denna del av uppsatsen presenteras resultaten från *dokumentanalysen*, *frågeformuläret* och *intervjun*. Kapitlet är organiserat kring kategorier som är kopplade till forskningsfrågorna. Det innebär att det först görs en presentation av Malmöinvånarnas inställning till urban odling samt ett underavsnitt som skildrar inkludering av dem i planeringen. Sedan redogörs för hur urban odling framställs i plandokument. Slutligen presenteras vilka förutsättningar som finns för urban odling att kunna bidra till Malmö stads resiliens. Resultaten integreras löpande med analyser i ljuset av det tidigare introducerade teoretiska ramverket.

### 8.1 Invånarnas intresse av urban odling

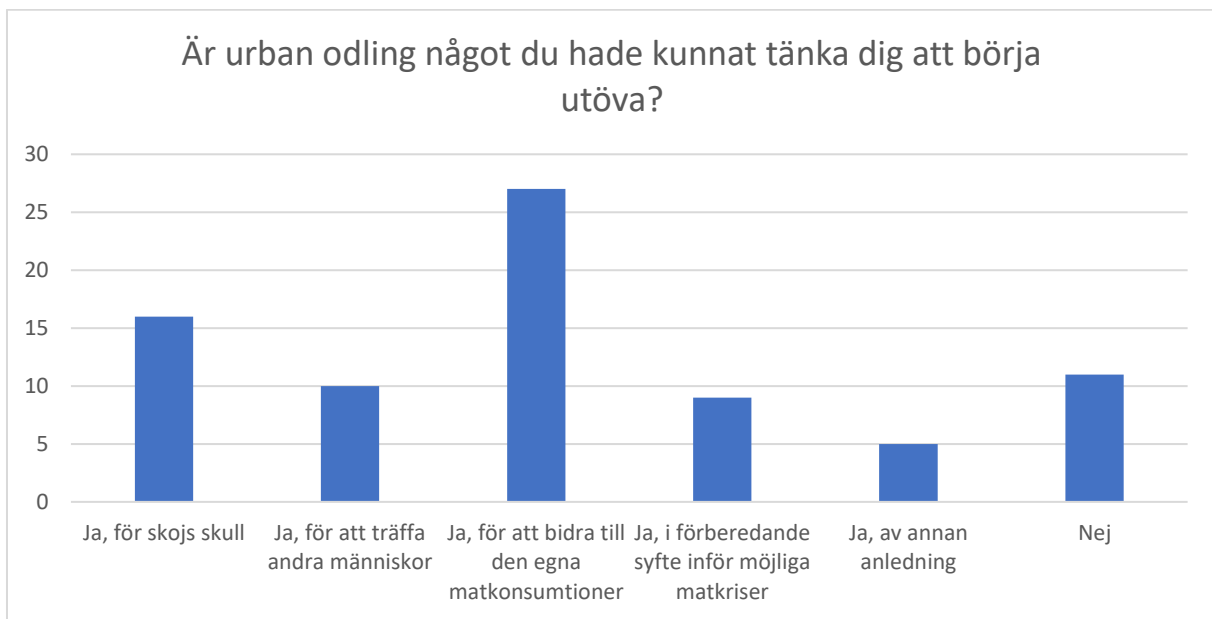
Av enkätens 84 svarande personer var det ca 8% som aldrig hade hört begreppet urban odling innan, ca 33% hade hört begreppet någon gång innan och ca 58% kände till begreppet väl. Generellt fanns det alltså en god tidigare kunskap om ämnet och det var få som inte kände till det alls. Av alla respondenter var det ca 61% som inte utövar urban odling på något sätt just nu medan resterande svarade att de gör det. I vilka syften dessa personer utövar odling återfinns i figur 2. Det finns ett stort intresse av att handla mat i affären som odlats urbant i Malmö där 93% av respondenterna svarade att de kan tänka sig att göra det.



Figur 2. I vilka syften urban odling utövas, samt hur många som inte utövar det. Författarens figur (Levin 2023).

Genom bivariata analyser av svaren kunde fler slutsatser dras än dem som bara kunnat göras genom avläsning av svaren. Exempelvis framgick det att ca 76% av de som svarade att de inte utövar urban odling just nu hade kunnat tänka sig att börja göra det. Som går att se i figur 3 fanns högst intresse av att börja göra det i syftet att bidra till den personliga matkonsumtionen. Näst populärast alternativ var att göra det ”för skojs skull” (rekreativt). På denna fråga fick flera

alternativ väljas. Det innebär att det finns fler svar än antal personer som svarat på denna fråga. Det betyder också att graferna i figur 3 (och figur 2) visar i vilka syften de kan tänka sig att börja utöva urban odling, och inte vilka som svarat exakt vilka kombinationer. Att det presenteras på detta sätt och inte med alla möjliga svars kombinationer är för att det inte finns något intresse av att veta exakt vilka fördelningar eller kombinationer som de olika alternativen har valts i. Intentionen är i stället att uppmärksamma teman för vilka syften som verkar mest intressanta för de som just nu inte utövar det.



Figur 3. Personer som inte utövar urban odlings intresse av att börja och i vilket syfte. Författarens figur (Levin 2023).

Baserat på dessa resultat går det att dra slutsatsen att det finns ett intresse av urban odling hos en majoritet av de malmöbor som svarat på enkäten. Inte bara hos dem som redan vet vad det innebär att utöva praktiken, utan även de som inte är bekanta med vare sig begreppet eller praktiken.

### 8.1.1 Inkludering av invånare i planeringen

En annan faktor som tydliggjorts genom bivariat analys är vilken uppfattning som finns om huruvida respondenterna har känt sig inkluderade eller ej i planeringen av offentliga odlingsutrymmen i staden. I tabell 1 presenteras uppfattningen gällande detta hos personer som svarade att de just nu utövar urban odling. I tabell 2 presenteras samma fråga, fast enligt dem som svarat att de inte utövar urban odling just nu.

Tabell 1. Personer som utövar urban odlings uppfattning om de inkluderas i planeringen av offentliga odlingsutrymmen i staden. Författarens tabell (Levin 2023).

Anser att de inkluderas	Anser att de inte inkluderas	Vet inte/inte intresserad	Delvis inkluderad	Summa
2	23	5	8	38

Tabell 2. Personer som inte utövar urban odlings uppfattning om de inkluderas i planeringen av offentliga odlingsutrymmen i staden. Författarens tabell (Levin 2023).

Anser att de inkluderas	Anser att de inte inkluderas	Vet inte/inte intresserad	Delvis inkluderad	Summa
4	25	11	6	46

Genomgående skildras ett jämt mönster på hur många som känner sig inkluderade i planeringen och hur många som inte gör det, både mellan de invånare som utövar och de som inte utövar urban odling. Att faktiskt känna sig inkluderad är det minst förekommande svaret på frågan och att inte känna sig inkluderad är det mest frekvent svarade alternativet.

För att kortfattat sammanfatta resultaten så syns ett relativt högt intresse av urban odling hos respondenterna, men gällande inkluderingen av dem i planeringen går siffrorna neråt. Utifrån teorin om kommunikativ planering går detta emot det optimala sättet att bedriva samhällsplanering på. För att detta ska uppnås är det av stor vikt att inte bara planeringspraktiker utan även alla andra inblandade – inklusive invånarna, är lika involverade (Davoudi 2017). Detta innebär att om inte alla människor har möjligheten att diskutera frågan på lika villkor reduceras chansen för att planeringen om urban odling i staden ska bli så effektiv och jämlik som möjligt (Nienhuis m.fl. 2011).

Enligt Habermas grundtanke om kommunikativ planering så väger alltså inte argumenten som tagits fram, i detta fall kanske endast utifrån planerare, lika tungt som om argumenten hade diskuterats fram tillsammans. Det hade inneburit att en konsensus mellan planerare och allmänheten med både folk som odlar och folk som inte odlar i staden i så fall hade framtagits (Davoudi 2017). Den typ av planering som kan ha utförts i sammanhanget med planeringen av urban odling i Malmö stad är den som styrs ”top-down” som ofta kritiseras och som är motsatsen till den delaktighet i planering som kommunikativ planering strävar efter att uppnå

(Nienhuis m.fl. 2011). Däremot ska det nämnas att endast medborgarnas syn på frågan finns representerad och inte vad som faktiskt gjorts från planeringssidan. Alltså genom att svara på enkäten har invånare uttryckt sin känsla av att inte vara inkluderade i planeringen, vare sig de utövar urban odling eller inte. Huruvida kommunen som planeringsorgan har gjort konkreta försök i att inkludera invånarna i planeringen eller inte är inget som kan framgå av enkätens frågor och kanske inte heller är vetskap som människorna som svarade på den har. Det som däremot framgått av intervjun är att inte heller utövare av den kommersiella urbana odlingen har varit delaktig i planeringen, vilket ger ännu ett underlag för tanken att någon konkret inkluderingsåtgärd kanske inte har utförts.

I kontrast till dessa resultat har däremot resultaten av dokumentanalysen av både Översiktsplan och hållbarhetsbedömning- med miljökonsekvensbeskrivning visat att just inkluderande av medborgare är en stor och viktig del av Malmö stads arbete (Malmö stad 2018a & 2018b), vilket kommer att diskuteras vidare längre ner.

## 8.2 Skildring av urban odling i plandokument

I Översiktsplanen för Malmö finns ett specifikt kapitel som heter *Landsbygd och jordbruk* (Malmö stad 2018b). I denna del av dokumentet tas odling upp i stor utsträckning, däremot inte specifikt urban odling, utan fokuset ligger i stället på odling på Malmös så kallade 'landsbygd'. Vad som definieras som stad och vad som definieras som landsbygd rent geografiskt inom kommunen framgår inte av dokumentet. Det har inte heller hittats någon definition genom eftersökning på Malmö stads hemsida. Enligt Region Skånes (2017) definition kan området i kommunens yttre kanter, främst utanför Yttre Ringvägen, definieras som stadsnära landsbygd. I fackliga termer kan odling i detta område också kallas för peri-urban odling eftersom det sker på området precis utanför staden (FAO 2015). I denna del av Översiktsplanen framhävs vikten av att värna om odlingsmarken på vad som här kallas för "omlandet" (Malmö stad 2018b).

Återkommande tas det upp att bebyggelse ska ske innanför Yttre Ringvägen (se figur 1 för geografisk position av denna väg) och att detta ska innebära att den viktiga och bördiga åkermarken som ligger utanför ska bevaras och inte exploateras. Antalet gånger som denna mening skrivs på olika sätt i Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivningen (2018a) är 10 av sammanlagt 25 gånger som odling på något sätt tas upp i dokumentet. Alltså lite mindre än hälften av alla gånger som ämnet belyses sägs samma sak.

Några av de övriga gånger som odling tas upp är vid andra alternativ än att förtäta redan bebyggd mark i staden. Dessa är att i stället sakta ner bostadsbyggandet eller att växa utåt. Där nämns den viktiga åkermarken i stället i kontexten att den antingen inte tas i anspråk just där och då men att omliggande åkermark i andra kommuner i stället kan riskeras att tas i anspråk, respektive att växande utanför Yttre ringvägen skulle innebära direkt anspråk på Malmös åkermark. Det tas inte upp lika ofta i Översiktsplanen (Malmö stad 2018b) men även där formuleras samma mening på olika sätt.

Ett uttryckligen tydligt fokus på bevarande av åkermarken utanför Yttre Ringvägen, den del av Malmö som kallas för ”omlandet”, skildras alltså både i Översiktsplanen (Malmö stad 2018b) och Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivningen (Malmö stad 2018a). Som det även står i det sist nämnda dokumentet är en stor del av ytan utanför den bebyggda kärnan i Malmö jordbruksmark vilket kan förklara det stora fokuset som ligger på att bevara just denna viktiga mark. Genom att jämföra detta med antalet gånger som odling innanför Yttre Ringvägen nämns tydliggörs en stor kontrast. I Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivningen skrivs det om detta endast en gång: ”Några områden innanför Yttre Ringvägen består i dag av jordbruksmark” (Malmö stad 2018a, s. 26). Det betonar att denna jordbruksmark inte värderas lika högt eller bör bevaras i lika stor utsträckning som övrig jordbruksmark som utövas på peri-urban mark. Vid enstaka tillfällen tas lokal matproduktion upp och att även denna bevaras tack vare bostadsbyggandets strategier. I Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivningen skildras det snarare ett tema om att strategier för andra frågor, till exempel bostadsbyggande och lokal energiproduktion, bidrar till besparad åkermark vilket i sin tur innebär högre grad av att miljö kvalitetsmål uppfylls. Det tas alltså inte upp att exempelvis urban odling i sig själv skulle kunna bidra till några så kallade miljö kvalitetsmål.

I båda dokumenten tas hållbarhetsmål upp återkommande och det är tydligt att dessa mål genomsyrar alla planer som Malmö stad har. Även utan att specifikt ha sökt efter dessa begrepp eller teman i dokumentanalysen har de identifierats genomgående från början till slut i resonemangen i båda plandokumenterna. Eftersom resiliens byggs upp av de fyra delar som förklarats i det teoretiska ramverket, med en social, en ekologisk, en ekonomisk och en säkerhetsmässig del (Jabareen 2015) så går det snabbt att koppla samman det med hållbarhetens tre dimensioner– social, ekologisk och ekonomisk, som är ett stort fokus i plandokumenterna. Det



kan tolkas som att dessa dokument stiftar för ett Malmö som har en stark drivkraft att jobba på ett sätt som stärker resiliensen. Kanske på ett indirekt sätt eftersom hållbarhetsdimensionerna inte nämns tillsammans med begreppet resiliens, men grunden finns ändå där för att dra dessa paralleller. Just den säkerhetsmässiga delen är den som inte direkt inkluderas i hållbarhetsaspekterna och som inte direkt nämns enligt definitionen om våld eller terrorism, men som senare i diskussionen kommer att kopplas till den matkris som våld och krig i världen har lett till.

I de återkommande sammanhangen av hållbarhetens dimensioner tas inte specifikt urban odling upp. Vad som däremot tas upp är det som kan ramas in som peri-urban odling (FAO 2023). Tillfällena som det tas upp på är vid den återkommande utbyggnadsplanen av bostäder som satsar på att förtäta innanför Yttre Ringvägen så att viktig jordbruksmark utanför behålls och därmed säkrar framtidens lokala matproduktion (Malmö stad 2018a). Framför allt skrivs detta om i koppling till ekologisk hållbarhet och möjligheterna att uppnå miljömål som har satts. Just jordbrukslandskapet nämns även kort i koppling till de sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekterna. Här beskrivs de rekreativa egenskaperna som platsen har samt den nytta som jordbruket bidrar till i näringslivet. På ett flertal ställen går det alltså att identifiera peri-urban odling som stärkande för ekologiska, sociala och ekonomiska sammanhang, alltså indirekt tre av dimensionerna för resiliens (Jabareen 2015).

Urban odling innanför Yttre Ringvägen tas däremot inte upp i sammanhanget av hållbarhet. Om det hade gjorts, som exempel på en förebyggande åtgärd eller på annat sätt som en viktig aspekt hade det kunnat visa indikationer på att det finns direkta förutsättningar för att praktiken kan bidra till resiliens i staden. Några sådana tydliga samband har inte hittats i plandokumentet.

Spontanodling och stadsodling tas upp vid enstaka tillfällen, ett exempel är i delen av Översiktsplanen som tar upp en framtidsvision där spontanodling ska kunna utövas i den tätbebyggda staden (Malmö stad 2018b). Ett exempel på där inkludering av invånarna nämns i relation till urban odling har identifierats. Sättet det benämns på är genom konstaterandet att urban odling ska främjas utifrån medborgarinitiativ. Det lägger alltså en tyngd på att invånarna själva ska komma med idén om urban odling på en specifik plats de tycker är lämplig och att staden sedan ska agera utifrån det. Detta skulle kunna vara en anledning till att svarspersonerna i frågeformuläret inte kände sig delaktiga i planeringen, eftersom den utgår ifrån strategin att agera passivt. Inkluderingen enligt en kommunikativ planering finns emellertid fortfarande där

(Healey 1999), om än i en form som eventuellt inte uppmärksammas av invånarna och verksamheten.

Sammanfattningsvis skiljer sig sättet som det skrivs om urban och peri-urban odling åt, men de har också olika grundförutsättningar att planeras utifrån. Den peri-urbana odlingen är i större utsträckning storskalig och kommersiell och den urbana odlingen kan tolkas vara mer av den småskaliga privata sorten då den spontant ska kunna utövas av invånarna (Malmö stad 2018b).

### 8.3 Förutsättningar för att urban odling ska kunna bidra till Malmös resiliens

Det faktum att det finns ett intresse hos medborgarna är delvis en grund för att det ska kunna bidra till resiliens i Malmö. För som tidigare forskning av Grebitus m.fl. (2020) fastställde; om det inte finns något intresse så finns det inte heller någon chans att urban odling ska lyckas. Eftersom svaren på frågeformuläret som tidigare nämnts präglades av ett intresse av att både utöva odling och handla urbant odlad mat blir framför allt utmaningen för att urban odling ska kunna bidra till resiliens det faktum att invånarna inte känner sig inkluderade i planeringen av det. Det är en grundläggande del för att urban odling ska vara framgångsrikt (Simon 2023). Det är därmed också ett fundamentalt element för att urban odling fortsättningsvis ska kunna bidra till Malmö stads resiliens.

Inkludering av medborgare i planeringen kan bidra till ökad jämlikhet i staden (Nienhuis m.fl. 2011). Detta innebär mer specifikt att genom användning av inkluderande planering skapas förutsättningar för att bidra till den sociala delen av resiliens (Jabareen 2015). Inkluderande av invånarna tas upp genomgående genom både Översiktsplan och Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivning, men bara en gång i sammanhang med just urban odling: ”Malmö stad ska ha en tillåtande attityd till medborgarinitiativ, exempelvis för tillfällig användning av platser som är oanvända eller inväntar att bebyggas, för kulturella ändamål, odling eller andra sociala aktiviteter” (Malmö stad 2018b, s. 46). Här framställs urban odling som något positivt som ska få ta plats om invånarna vill det. Det innebär en förutsättning för urban odling som verktyg för resiliens eftersom det går i enlighet med Simons (2023) teoretiska aspekt som betonar att inkludering av invånarna är viktigt för att urban odling ska vara framgångsrikt och att det med fördel inkluderas i de urbana strategier som presenteras i plandokumentet.

Som enkätsvaren visade så finns ett stort intresse av att utöva det för att bidra till den egna matkonsumtionen och att göra det för skojs skull, men det finns även människor som svarade att de utövar eller vill utöva det för att träffa människor eller som förberedelse för kommande matkriser. Det innebär att anledningarna till att invånarna vill utöva urban odling även kan bidra till resiliensens alla delar. Med detta menas: bidrag till egen matkonsumtion – ekologisk och ekonomisk, träffa människor – social, förebyggande för matkris – säkerhetsmässig och ekonomisk resiliens. Att utöva det för skojs skull kan inte direkt kopplas till någon av delarna inom resiliens utan är i stället en form av rekreation, som om det exempelvis utförs tillsammans med andra människor i staden indirekt hade kunnat kopplas till social resiliens.

Odling kan utföras hemma, men odling i en liten eller mycket större skala, både privat och kommersiellt, kan behöva en yta som tillgodoses av kommunen, exempelvis som den som odlingsverksamheten som intervjuades arrenderar av Malmö stad. Om invånarna inte känner sig inkluderade i planeringen av dessa ytor skulle det kunna innebära att personer som inte utövar det nu inte heller börjar, eller att personer som vill expandera inte vet hur de ska göra det. För den övervägande delen av respondenterna som inte håller på med urban odling just nu men som har ett intresse av att börja utöva det kan detta ses som en tröskel att komma över. Genom att de människor som inte utövar det nu, men som egentligen vill, inte börjar så ökar risken för att odlingskunskapen som utvecklas genom utövande inte förvärvas och att det därmed inte finns kunskap att ta vara på vid en krissituation (Langemeyer m.fl. 2021). Detta innebär att det finns en potential för urban odling att kunna bidra till Malmös resiliens genom användning av kommunikativ planering som ett verktyg för att inkludera invånarna i odlingsplaneringen. Det som försvårar detta arbete är det faktum att kommunikativ planering inte upplevs användas i den utsträckning som kanske hade krävts för det. I intervjun förklarar odlingsansvarig att deras arbete går ut på att inspirera och lära människor om odlingspraktiken för att det sedan ska kunna spridas vidare i fler led. Även om detta inte är samma sak som att göra medborgarna delaktiga i planeringen så kan denna verksamhet sprida kunskap från ett annat håll. Det innebär att odlingskunskapen ändå sprids och lärs ut, vilket innebär kunskap att utnyttja vid en krissituation (Langemeyer m.fl. 2021).

Att utöva förberedelse för kriser även på hushållsnivå är av intresse i ett resilienssammanhang. Alla har olika förutsättningar för att kunna göra det men ett sätt att göra det på är att se till att det finns ett reservlager av livsmedel i hushållet (Guldåker 2016). Urban odling kan naturligt ta en plats i detta sammanhang, då det i småskalig utövning nära hemmet kan bidra till just denna

krisförberedelse. Att ha odlingar på tomten eller nära hemmet som ger skörd åt en eller flera sorters ätbara grödor bidrar till att ha ett lite större lager av livsmedel hemma. Även om syftet att förbereda sig inför matkriser inte var det populäraste alternativet i hos respondenterna i frågeformuläret så var det ändå människor som svarade att detta var en anledning till att de utövar eller vill utöva urban odling. Även om det inte är tillräckligt mycket för att mätta hushållet så kan det ändå fungera som ett komplement till den bunkring av livsmedel som görs genom inköp från affären. Skulle det bli svårt att ta sig till affären i en krissituation så finns det fortfarande mat att äta och odlingspraktiken fortsätter även under denna period (Langemeyer m.fl. 2021). Som Odlingsansvarig också förklarar så innebär den kunskap som inhämtas genom att utöva urban odling ”ringar på vattnet” som indirekt kan bidra till ökad resiliens och självförsörjningsgrad i Malmö. Då inte bara genom privat utan även kommersiell odling, men för detta ansågs det att mer mark hade behövts upplåtas av kommunen.

#### 8.4 Hinder för resiliens

Även om syftet med denna uppsats är att undersöka vilka *förutsättningar* som finns för att urban odling ska kunna bidra till Malmö stads resiliens, kan det också vara intressant att belysa hinder som kan finnas för att det ska vara möjligt. En intressant aspekt som tas upp i Hållbarhetsbedömning- med Miljökonsekvensbeskrivningen är Malmös förmåga att kunna påverka de globala hållbarhetsmålen med hjälp av lokalt arbete utifrån Översiktsplanens mål och strategier. Det finns tre kategorier utifrån detta som är: 1. Hög påverkan, 2. Möjlighet att understödja och 3. Begränsad påverkan. I den sist nämnda kategorin återfinns globala hållbarhetsmålet nr 2: ”Stoppa hunger, uppnå matsäkerhet och förbättrad näring och främja hållbart lantbruk” (Malmö stad 2018a, s. 7). Eftersom målet återfinns i denna kategori är inställningen till det alltså att kommunen anser att de har en begränsad möjlighet att kunna påverka det. Huruvida målet är svårt att uppnå utifrån de strategier som Malmö redan har och som tas upp i Översiktsplanen eller om det är svårt att uppnå över huvud taget framgår inte. Förmågan att ha en begränsad påverkan på detta hållbarhetsmål är en aspekt som kan belysas i sammanhanget med urban odlings förmåga att bidra till resiliens. Då urban odling faktiskt kan bidra till säkra urbana matsystem (Alves & de Oliveira 2022) samt att bevarandet av åkermark är en viktig och återkommande del i plandokumentet blir detta i stället som en motsättning mot att urban eller peri-urban odling skulle kunna bidra till Malmös resiliens. Men då innebär det också bara tomma löften och mål i plandokumentet (Malmö stad 2018a & 2018b) gällande att

bedriva ett hållbart lantbruk som ska få finnas kvar och fungera i framtiden även vid behov av bebyggelse i staden.

Resonemanget eliminerar chansen att urban eller peri-urban odling skulle kunna bidra till matkonsumtion och skapa säkrare livsmedelskedjor – alltså ekologisk och ekonomisk resiliens, och att matkriser kan undvikas – alltså säkerhetsmässig och återigen ekonomisk resiliens. Detta är alltså ett resonemang från plandokumentets sida som kan fungera motsättande mot urban odlings förmåga att bidra till resiliensens olika delar i staden om plandokumentet läses ordagrant och utan att analysera med hjälp av teorier eller koppla till övriga sammanhang och påståenden som görs i dem.

## 9 Diskussion

I detta kapitel diskuteras resultaten vidare i ljuset av teori och tidigare forskning samt med inslag av författarens egna tankar och fördjupningar. Denna del av uppsatsen delas in i avsnitt baserat på forskningsfrågorna, men till skillnad från tidigare kapitel ändras ordningen om för att skapa logiskt följsamma stycken. Kapitlet delas in i avsnitten framställning i plandokument, inkludering av invånarna och förutsättningar för resiliens.

### 9.1 Framställning i plandokument

Urban odling tas bland annat upp i samband med grönblåa miljöer för alla och dess positiva effekter på rekreation och hälsa i plandokumentet. Långt draget hade det kunnat kopplas till resiliensens sociala dimension som ett arbete mot segregation där alla människor har samma villkor att ha tillgång till grönblåa miljöer. Detta är dock inget som uttrycks direkt i Översiktsplanen.

Fler egna kopplingar skulle kunna göras till andra aspekter där mer öppna definitioner av grönska i staden tas upp som en åtgärd och där urban odling skulle kunna passa in. Till exempel ”gröna tak, grönska på väggar och i gatumiljön bidrar till lokal fördröjning tillsammans med en genomtänkt höjdsättning” (Malmö stad 2018a, s. 23). I detta sammanhang diskuteras dagvattenhantering och att grönskans uppsugningskapacitet av vattnet kan innebära fördröjning av de stora mängder nederbörd som kan falla på grund av klimatförändringar. Alltså går det att koppla till den ekologiska resiliensen som i grunden innebär hantering av kriser till följd av

klimatförändringar (Jabareen 2015). Som sagt så nämns inte urban odling specifikt i sammanhanget, men grönska nämns. Därmed skulle det öppna och inte så strängt definierade sättet att skriva i Hållbarhetsbedömning – med Miljökonsekvensbeskrivningen kunna innebära att förutsättningar finns för att urban odling (i definitionen av grönska) ska kunna vara en bidragande faktor för Malmös ekologiska resiliens.

Det faktum att analysen har gjorts på just en Översiktsplan och en Hållbarhetsbedömning– med Miljökonsekvensbeskrivning som också är en del av Översiktsplanen ligger som grund för att denna slutsats ska kunna dras. Detta baseras på att det är just en översiktlig plan för hur ett samhälle ska planeras och därmed inte alltid innehåller specifika tillvägagångssätt som det måste göras på, vilket urban odling skulle kunna klassas som.

## 9.2 Inkludering av invånarna

Inkludering förekommer fler gånger i sammanhang av grönska i staden jämfört med i samband med uttryckt urban odling. Som framtidsvision uttrycks även att ”en tillåtande och stödjande attityd från stadens sida gör att medborgarinitiativ för att öka grönskan i stadsrummen är vanliga och uppskattade” (Malmö stad 2018b, s. 8). Det skulle kunna vara så att det finns vetskap inom kommunen om att inkluderingen av invånarna inte är så omfattande som önskas utifrån ett kommunikativt planeringsideal och att det därmed är en framtidsvision, och inte ett nutida mål.

Det skulle också kunna vara så att kommunen jobbar så mycket med inkludering av invånarna som det strävas efter att göra i plandokumentet men att invånarnas uppfattning av att inte vara inkluderade kan bero på att inkluderingsarbetet framställs öppet, fritt och passivt i dokumentet. Det beskriver alltså inte specifikt invånarnas väg till påverkan, utan snarare bara kommunens vilja att invånarna bedriver påverkansarbetet. Om exempelvis ett samråd har varit det enda forumet att diskutera en fråga på kan det ha missats av många invånare som inte följer kommunens arbete och därmed kanske inte ens vet att det fanns en chans att diskutera ämnet. Då har kommunen fortfarande bedrivit en viss kommunikativ planering där möjligheten att komma till tals finns (Healy 1999), men alla invånare har inte varit medvetna om det. Eller att då det har funnits möjlighet att påverka staden och dess utformning genom medborgardialog i ett samråd, har urban odling inte specifikt dykt upp på agendan eftersom ingen medborgare heller tagit upp det. Hade det tagits upp av en medborgare hade det kunnat behandlas mer riktigt

enligt en kommunikativ planering. Det är därför det är så viktigt att urban odling tydligt får ta en plats i planeringen, för annars har det mindre chans att lyckas (Simon 2023).

Utifrån detta möjliga scenario, men också resultatet från enkäten, synliggörs att det behövs tydligare kontakt mellan kommun och invånare. Det kan tyckas ligga på Malmö stads sida. För det är en sak att hävda att delaktighet i planering är viktigt och någonting som strävas efter, men det är en annan sak att från planeringens sida faktiskt göra riktiga försök att nå ut till allmänheten så att den även *känner* att den är inkluderad. Det är okej som privatperson att inte vara intresserad av samhällets utveckling men chansen att kunna påverka måste ändå tillhandahållas och tydliggöras. Annars kommer kritiken mot top-down planering fortsätta och möjligheterna för att kunna bidra till ett resilient Malmö genom urban odling blir svårare än det hade behövt vara.

### 9.3 Förutsättningar för resiliens

För att utveckla resonemanget om urban odlings förutsättningar att bidra till resiliens ett steg längre skulle det även kunna kopplas till den säkerhetsmässiga aspekten av resiliens. Europa präglas av krig och våld som i sin tur leder till andra konsekvenser, som till exempel osäkra matsystem och ökade matpriser (EU 2023). Samtidigt bidrar urban odling enligt forskningen (Kennard & Bamford 2020), men även enligt svaren på frågeformuläret, till den privata matkonsumtionen. Genom att koppla samman dessa aspekter med möjliggörandet av urban odling utifrån plandokumentet så skildras en grund för att urban odling kan bidra både till den ekologiska, ekonomiska och säkerhetsmässiga resiliensen i Malmö, då motstånd mot matkrisen och bidragande till den egna matkonsumtionen tillsammans kan täcka in dessa tre av fyra delar av urban resiliens.

I plandokumentet skrivs det återkommande i sammanhang om hållbarhetens dimensioner och hållbar utveckling att åtgärder ska vidtas i tidiga skeden eller att problem ska förebyggas. Alltså kan det tolkas som att det är ett större fokus på delen av resiliens som förklaras vara motståndskraftig mot kriser, och inte den delen av resiliens som accentuerar att ha en god förmåga att återhämta sig från en kris (Jabareen 2015). Det verkar alltså vara ett större fokus i Malmös planering på att förebygga kriser snarare än att återhämta sig från dem. Detta är ett intressant resultat i ljuset av tidigare forskning som i stället hävdar att planering tenderar att fokusera på resiliens som en återhämtande kraft ifrån kriser (Goldstein 2012). Kanske kan det

bero på att denna tidigare forskning i skrivande stund är 11 år gammal, och att tiderna har förändrats och att samhällsplaneringen blivit mer inspirerad av just det naturresursförvaltande tänket. Med detta i åtanke skulle Malmös planering av resiliens kunna ses som en positiv utveckling, förutsatt att motståndskraft är det optimala alternativet av resiliensfokus. Eftersom bara Malmö har undersökts och inga andra kommuner går det inte att dra någon slutsats om detta dock, då det även skulle kunna vara så att Malmö är ett undantag från regeln att samhällsplanering är inriktad på återhämtningsförmåga snarare än motståndskraft mot kriser. Detta är en intressant aspekt som hade kunnat undersökas vidare i framtida forskning.

Tolkningen att Malmös planering har ett resiliensfokus på motståndskraft vid kriser är en förutsättning för att urban odling ska kunna bidra till resiliens i staden, i detta fall som förebyggande åtgärd, och fortfarande gå i linje med det som skrivs i plandokumentet. Det hade däremot även kunnat kopplas till ett sätt för staden att återhämta sig efter en kris om plandokumentet hade varit i enlighet med tidigare forskning om planering och resiliens. Om så hade varit fallet hade utrymme givits för att den kunskap som praktik av urban odling ger, hade kunnat plockas fram och utövas specifikt i eller efter en krissituation (Langemeyer m.fl. 2021).

Alltså hade utövande av urban odling kunnat avlasta de ekonomiska, sociala, säkerhetsmässiga eller ekologiska spänningar och osäkerheter som kan drabba samhället i stort eller på hushållsnivå. Däremot stöttas det inte av den planering om hantering av sociala, ekonomiska eller ekologiska utmaningar som framställs i plandokumentet, eftersom dessa är inriktade på motståndskraft. Detta är inte heller något som uttrycks direkt i plandokumentet utan snarare en tolkning på hur de öppna definitionerna i dokumentet hade kunnat användas för att rättfärdiga urban odling som resiliensstärkande praktik.

## 10 Slutsats

I det sista kapitlet dras slutsatser baserat på vad som presenterats tidigare i uppsatsen. Det delas upp i teman länkade till forskningsfrågorna. Avsnitten presenteras i ordningen: intresse av urban odling hos Malmös invånare, skildring av urban odling i Malmös plandokument och slutligen förutsättningar för att urban odling ska kunna bidra till Malmös resiliens.



## 10.1 Intresse av urban odling hos Malmö stads invånare

Slutsatser som går att dra gällande intresse av urban odling hos invånarna i Malmö är att det finns ett tydligt intresse av praktiken och att handla urbant odlad mat, både hos dem som utövar praktiken själva och de som inte utövar det just nu. Alltså, även om en majoritet av svarspersonerna på enkäten inte utövar urban odling så finns det vilja att börja göra det. De mest frekvent representerade syftena är för att bidra till den egna matkonsumtionen och i ett rekreativt syfte. Även detta resultat synliggjordes både bland personer som just nu håller på med urban odling och bland de som inte utövar det just nu men som har ett intresse av att börja göra det.

Däremot skildras en frekvent känsla av att inte vara inkluderad i planeringen gällande urban odling, både från allmänheten och från verksamheten, vilket är nödvändigt för att det ska lyckas (Simon 2023). Dessa resultat kontrasteras mot den skildring av kommunikativ planering (Healey 1999) i plandokumentet som återkommande understryker en strävan efter och ett värde av att inkludera invånarna i planeringen, även gällande urban odling.

## 10.2 Skildring av urban odling i Malmö stads plandokument

Sättet som urban odling skildras på i plandokumentet är sparsamt. När det tas upp framställs det som positivt och praktiken främjas. I strategierna som presenteras gällande implementering av odling i staden betonas och uppmuntras medborgarinitiativ. Detta kan vara en förklaring till den brist på inkludering som invånarna och verksamheten känner då implementeringen av kommunikativ planering sker (Healey 1999), men på ett passivt sätt från kommunens sida.

Spontanodling tas också upp som en framtidsvision i den tätbebyggda staden, men djupare eller mer än så skildras inte urban odling. Det tas inte heller upp i kontext av resiliens. Något som däremot tas upp i större utsträckning är det som kan tolkas som peri-urban odling. Denna typ av odling som sker på Malmös ”omland” framställs återkommande som en viktig aspekt. Det framställs som essentiellt att denna mark inte ska exploateras till följd av bostadsbyggande, medan några sådana ställningstagande inte görs gällande odlingsmark i staden innanför Yttre Ringvägen.

### 10.3 Förutsättningar för att urban odling ska kunna bidra till Malmö stads resiliens

Urban odling tas inte upp i direkt utsträckning som strategi för att bidra till resiliens i Malmö. Däremot finns det förutsättningar för att det kan vara möjligt. Det uttryckta intresset av praktiken utgör en grundläggande förutsättning för att det ens ska kunna lyckas (Greibitus m.fl. 2020). Att urban odling främjas och framställs som något positivt är också en bidragande faktor till dess framgång. Däremot innebär den känsla av exkludering i planeringen som upplevs av invånarna och verksamheten en utmaning eftersom inkludering är en viktig del för att det ska lyckas (Simon 2023).

Det finns öppna definitioner i plandokumentet som ger utrymme för att urban odling skulle kunna rymmas. Den öppna definitionen av grönska är ett återkommande ämne där möjligheten finns. Det ska dock understrykas att detta inte är något som uttrycks direkt i något av plandokumentet, men som genom vidare analys och diskussion har lämnat en öppning för den möjligheten.

Utifrån detta skulle en sammanfattande slutsats kunna dras om att det är ojämvikt i förutsättningarna som finns för att urban odling ska kunna bidra till resiliens i Malmö stad. Å ena sidan väger invånarnas intresse tungt, och de få gånger som urban odling benämns är det i positiv bemärkelse. Peri-urban odling är också en bidragande faktor, men å andra sidan är den främst inriktad på storskalig kommersiell odling i ”omlandet”, vilket gör att antalet gånger den småskaliga urbana odlingen tas upp fortfarande är ett fåtal (Malmö stad 2018a & 2018b). Det behövs också egna tolkningar och analyser, samt utnyttjande av öppna definitioner för att urban odling, utan hjälp av den peri-urbana odlingen, ska ha möjlighet att bidra till resiliens. Däremot finns det återkommande belägg för att resiliens, framför allt i ett förebyggande syfte är en viktig del av Malmö stads planering. Detta innebär att genom att dessa öppna definitioner nyttjas till urban odlings fördel så finns det en potential och flera förutsättningar för att praktiken skulle kunna bidra till stadens resiliens.

### 10.4 Sammanfattning

Tillsammans med de förutsättningar som kommunikativ planering ges konkret i plandokumentet, och skapas genom intresset av odlingspraktiken hos invånarna, kan de öppna definitionerna i plandokumentet öppna dörrar till ett resiliensarbete genom urban odling. Det finns alltså några motsättningar, men det finns ännu fler förutsättningar för att kunna bidra till

alla de fyra delarna av resiliens på ett fullständigt sätt. Allt som krävs är att dessa dörrar faktiskt väljs att öppnas.

Sammanfattningsvis har detta examensarbete undersökt urban odling som verktyg för resiliens. Den litterära utgångspunkten där en positiv koppling mellan urban odling och resiliens, urban odling och kommunikativ planering samt resiliens och kommunikativ planering har skildrats är där denna undersökning tagit avstamp för att undersöka dessa tre faktorer tillsammans. Den empiriska fallstudien har koncentrerats på Malmö stad. Vidare forskning inom ämnet behöver däremot inte stanna vid Malmö som geografisk utgångspunkt utan uppmuntras till att utföras på andra platser, för att utveckla kunskapen om rollen som urban odling har för resiliens även på andra platser.

## 11 Referenslista

- Alves, D. de O. & de Oliveira, L. (2022). Commercial urban agriculture: A review for sustainable development. *Sustainable Cities and Society*, 87 104185.  
doi:10.1016/j.scs.2022.104185.
- Boverket (2020). *Malmö*. <https://segregationsbarometern.boverket.se/kommun/malmo/>  
[2023-05-18]
- Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB.
- Davoudi, S. (2017). Spatial Planning: The Promised Land or Rolled-Out Neoliberalism? I *The Routledge Handbook of Planning Theory*. Routledge.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Díaz, G. A. (2020). Urban agriculture planning for environmental justice and food security. I *The Routledge Handbook of Urban Ecology*. Routledge, ss.998–1006.
- EU (2023). *EU:s svar på Rysslands invasion av Ukraina*.  
<https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/eu-response-ukraine-invasion/> [2023-04-19].
- FAO (2015). *Climate change and food security: risks and responses*.
- FAO (2023). *Home | Urban and peri-urban agriculture | Food and Agriculture Organization of the United Nations*. UPA. <http://www.fao.org/urban-peri-urban-agriculture/en> [2023-04-11].
- FFAR (u.å.). *Urban Food Systems*. Foundation for Food & Agriculture Research.  
<https://foundationfar.org/what-we-do/challenge-areas/urban-food-systems/> [2023-04-11].
- Fitzgibbons, J. & Mitchell, C. L. (2021). Inclusive resilience: Examining a case study of equity-centred strategic planning in Toronto, Canada. *Cities*, 108 102997.  
doi:10.1016/j.cities.2020.102997.
- Frigotto, M. L., Young, M. & Pinheiro, R. (2022). Resilience in Organizations and Societies: The State of the Art and Three Organizing Principles for Moving Forward. I Pinheiro, R., Frigotto, M. L., & Young, M. (red.). *Towards Resilient Organizations and Societies: A Cross-Sectoral and Multi-Disciplinary Perspective*. Cham: Springer International Publishing, ss.3–40.

- Goldstein, B. E. (2012). *Collaborative Resilience: Moving Through Crisis to Opportunity*. MIT Press.
- Grebitus, C., Chenarides, L., Muenich, R. & Mahalov, A. (2020). Consumers' Perception of Urban Farming—An Exploratory Study. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 4.
- Guldåker, N. (2016). Hushålls hantering av stormen Gudrun. I Baez Ullberg, S., & Becker, P. (red.). *Katastrofriskreducering Perspektiv, praktik, potential*. Lund: Studentlitteratur, ss.191–220.
- Healey, P. (1999). Institutional Analysis, Communicative Planning, and Shaping Places. *Journal of Planning Education and Research*, 19(2), 111–121. doi:10.1177/0739456X9901900201.
- Iida, A., Yamazaki, T., Hino, K. & Yokohari, M. (2023). Urban agriculture in walkable neighborhoods bore fruit for health and food system resilience during the COVID-19 pandemic. *npj Urban Sustainability*, 3(1), 1–10. doi:10.1038/s42949-023-00083-3.
- IPCC (2023). *AR6 Synthesis Report: Summary for Policymakers Headline Statements*.
- Jabareen, Y. (2015). *The Risk City: Cities Countering Climate Change: Emerging Planning Theories and Practices Around the World*. Dordrecht, NETHERLANDS, THE: Springer Netherlands.
- Johansson, J. & Hassel, H. (2016). Beroendens betydelse i det sammankopplade samhället. I Ullberg, S. B., & Becker, P. (red.). *Katastrofriskreducering Perspektiv, praktik, potential*. Lund: Studentlitteratur, ss.293–316.
- Kennard, N. & Bamford, R. (2020). Urban Agriculture: Opportunities and Challenges for Sustainable Development. ss.1–14.
- Kozai, T., Niu, G. & Takagaki, M. (red.). (2016). PFAL Business and R&D in the World: Current Status and Perspectives. I *Plant Factory*. San Diego: Academic Press, ss.35–68.
- Langemeyer, J., Madrid-Lopez, C., Mendoza Beltran, A. & Villalba Mendez, G. (2021). Urban agriculture — A necessary pathway towards urban resilience and global sustainability? *Landscape and Urban Planning*, 210 104055. doi:10.1016/j.landurbplan.2021.104055.
- Malmö stad (2018a). *Hållbarhetsbedömning med Miljökonsekvensbeskrivning beslutsunderlag till Översiktsplan för Malmö*.

- Malmö stad (2018b). *Översiktsplan för Malmö Planstrategi*.
- Malmö stad (2022a). *Fakta och statistik*. <https://malmo.se/Fakta-och-statistik.html> [2023-04-11].
- Malmö stad (2022b). *Stadsodling*. <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Kolonier-och-odling/Stadsodling.html> [2023-04-14].
- Malmö stad (u.å.). *Malmö's omvandling från industristad till kunskapsstad*. <https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Malmos-omvandling-fran-industristad-till-kunskapsstad.html> [2023-04-11].
- Martin-Moreau, M. & Ménascé, D. (2018). Urban resilience: introducing this issue and summarizing the discussions. *Field Actions Science Reports. The journal of field actions*, (Special Issue 18), 6–11.
- MSB (2018). *Livsmedelsproduktion ur ett beredskapsperspektiv : sårbarheter och lösningar för ökad resiliens, forskning*.
- Nienhuis, I., van Dijk, T. & de Roo, G. (2011). Let's Collaborate! But Who's Really Collaborating? Individual Interests as a Leitmotiv for Urban Renewal and Regeneration Strategies. *Planning Theory & Practice*, 12(1), 95–109. doi:10.1080/14649357.2011.546671.
- OECD (u.å.). Making Better Policies for Food Systems. <https://www.oecd.org/food-systems/> [2023-05-16].
- Olofsson, A., Giritly Nygren, K. & Öhman, S. (2016). Samhällets sårbarhet och resiliens: en kritisk begreppsgranskning ur ett intersektionellt perspektiv. I *Katastrofriskreducering. Perspektiv, praktik, potential. Studentlitteratur*. Lund.
- Poggi, S., Vinatier, F., Hannachi, M., Sanz Sanz, E., Rudi, G., Zamberletti, P., Tixier, P. & Papaix, J. (2021). How can models foster the transition towards future agricultural landscapes? I Bohan, D. A., & Vanbergen, A. J. (red.). *Advances in Ecological Research*. Academic Press, ss.305–368.
- Region Skåne (2017). *Stad och land i Malmö*. Stad och land i Malmö. [https://filer.skane.se/landsbygdsrapporter/Stad\\_och\\_land\\_Malmo.html](https://filer.skane.se/landsbygdsrapporter/Stad_och_land_Malmo.html) [2023-04-17].

- SCB (2023). *Historisk ökning av matpriserna senaste året*. Statistiska Centralbyrån. <https://www.scb.se/pressmeddelande/historisk-okning-av-matpriserna-senaste-aret/> [2023-04-19].
- Shamsudin, M. N., Rezai, G. & Kit Teng, P. (2014). Public Attitude Toward Urban Agriculture in Malaysia: Study on Values and Knowledge in Klang Valley. *Journal of Food Products Marketing*, 20(sup1), 35–48. doi:10.1080/10454446.2014.921873.
- Simon, S. (2023). The ‘Covid-Trigger’: New Light on Urban Agriculture and Systemic Approach to Urbanism to Co-Create a Sustainable Lisbon. *Systemic Practice and Action Research*, 36(1), 87–109. doi:10.1007/s11213-022-09598-9.
- Singh, S., Singh, D. R., Velmurugan, A., Jaisankar, I. & Swarnam, T. P. (2008). Coping with Climatic Uncertainties Through Improved Production Technologies in Tropical Island Conditions. I Sivaperuman, C., Velmurugan, A., Singh, A. K., & Jaisankar, I. (red.). *Biodiversity and Climate Change Adaptation in Tropical Islands*. Academic Press, ss.623–666.
- SMHI (2022). *2014 - Skyfall på många platser bland annat Malmö*. <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/historiska-oversvamningar/2014-skyfall-pa-manga-platser-bland-annat-malmo-1.144074> [2023-05-18]
- Stadsodlingsnätverket (u.å). *Odla*. <https://stadsodlingmalmo.se/odla/> [2023-05-18]
- SvD (2023). Högförräderi straffas nu med livstid i Ryssland. *Svenska Dagbladet*, 19 april 2023.
- Sydsvenskan (2023). *Direktrapportering om kriget i Ukraina och säkerhetsläget i Europa*. Sydsvenskan. <https://www.sydsvenskan.se/2023-04-19/direktrapportering-om-kriget-i-ukraina-och-sakerhetslaget-i-europa> [2023-04-19].
- Taguchi, M. & Santini, G. (2019). Urban agriculture in the Global North & South: a perspective from FAO. *Field Actions Science Reports. The journal of field actions*, (Special Issue 20), 12–17.
- Wimberg, N. T. (2019). *Food systems planning in Austin/Travis County : the role of farmers*. University of Texas.

## 12 Figurförteckning

Figur 1.....	s.11
Figur 2.....	s.27
Figur 3.....	s.28
Tabell 1.....	s.29
Tabell 2.....	s.29



## Bilagor

### Bilaga 1 Kodningsschema till dokumentanalys

<u>Urban odlings roll</u>	<u>Förebyggande arbete</u>
Odling	Resiliens/krishantering
Förutsättningar för urban odling	Delaktighet
Utmaningar för urban odling	

### Bilaga 2 Frågor i frågeformulär

- Bor du i Malmö?
- Har du hört talas om urban odling tidigare?
- Håller du på med urban odling? (flera alternativ kan väljas)
- Om du svarade nej på förra frågan, är urban odling något som du hade velat börja utöva? (flera alternativ kan väljas)
- Kan du tänka dig att handla mat i affären som odlats urbant i Malmö?
- Anser du att du har inkluderats i planeringen av offentliga odlingsutrymmen i Malmö?

### Bilaga 3 Frågor till intervju

- Berätta lite kort om vad ni gör i verksamheten. (Vilken typ av urban odling utövar ni? Hur länge har ni gjort det?)
- I vilket syfte gör ni det?
- Säljs era produkter i affärer i Malmö?
  
- Hur fungerar samarbetet med kommunen? Tycker du att ni inkluderas i planeringen av offentliga odlingsutrymmen i staden? Kan ni påverka kommunen?
- Anser ni att möjligheten till stadsnära odling främjas av Malmö stad?
- Hur tycker du att samarbetet hade kunnat förbättras?
  
- Har ni märkt någon skillnad på er utövning av odling sedan matpriserna ökade? T.ex. Mer intresse från allmänheten? Viktigare för kommunen?

- Finns det någon tanke om att ert arbete är till för att bidra till stadens resiliens och krisförberedelser?
- Skulle ni kunna bidra till det/ bidra till det på fler sätt med fler eller annorlunda förutsättningar från kommunen?

#### Bilaga 4 Kodningsschema intervju

<u>Relation till kommunen</u>	<u>Urban odlings påverkan</u>
Samarbete kommunen	Resiliens
Delaktighet i planeringen	